

Képviselő-testületi előterjesztés

2025. április 9.

Tárgy: Makó Város Önkormányzata 2024-2029.
évi gazdasági programjának elfogadása

Előterjesztő: Farkas Éva Erzsébet polgármester

Ügyiratszám: I/278-1/2025

Melléklet: Gazdasági program

Készítette: Makói Közös Önkormányzati Hivatal – Makó
székhelytelepülés hivatala

.....
dr. Bakos Tamás
aljegyző

Témafelelős:

.....
dr. Bakos Tamás
aljegyző

Az előterjesztést látta:

.....

.....

Véleményezésre megküldve:

minden bizottság

**Törvényességi véleményezésre
bemutatva:**

.....
dr. Bodnár Gréta
jegyző

**A napirend előterjesztőjének
jóváhagyása:**

.....
Farkas Éva Erzsébet
polgármester

MAKÓ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

Ikt.sz: I/278-1/2025

Üi.: dr. Bakos Tamás

Előterjesztés

Tárgy: Makó Város Önkormányzata 2024-2029. évi gazdasági programjának elfogadása

Melléklet: Gazdasági program

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete

M a k ó

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § alapján a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági program, fejlesztési terv – a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Fentiekre tekintettel javaslom Makó Város Önkormányzata 2024-2029. évi gazdasági programjának elfogadását, melyet az előterjesztés melléklete tartalmaz.

Tisztelt Képviselő-testület!

Fentiekre tekintettel a következő határozati javaslatot terjesztem a Képviselő-testület elé:

HATÁROZATI JAVASLAT

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § (5) bekezdés alapján Makó Város Önkormányzata 2024-2029. évi gazdasági programját az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester

Erről értesítést kap:

- Makó Város Polgármestere
- Makó Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője
- Makói Közös Önkormányzati Hivatal – Makó székhelytelepülés hivatala
- Irattár

Makó, 2025. április 4.

Farkas Éva Erzsébet
polgármester

Makó Város Gazdasági Programja
2024-2029

Tartalomjegyzék

I.	HELYZETELEMZÉS.....	4
1.	Makó általános jellemzői.....	4
1.1	Makó történelmi áttekintése	4
1.2	Földrajzi környezet.....	4
1.3	Vonzáskörzet és kapcsolatrendszer.....	5
1.4	Demográfiai adatok.....	5
1.5	Foglalkoztatási adatok.....	8
1.6	Gazdasági környezet.....	12
2.	Makó Város működésének jellemzői.....	13
2.1	Költségvetési politika.....	13
2.2	Adópolitika.....	19
2.3	Gazdaságfejlesztés.....	26
2.4	Közszolgáltatások.....	27
2.4.1	Köznevelés.....	27
2.4.2	Egészségügyi ellátás.....	29
Makó városában a jelenlegi orvosi körzeteket az egészségügyi alapellátási körzetek meghatározásáról szóló Makó Város Polgármesterének 10/2020. (XI.26.) számú PM rendelete alakította ki.		
2.4.3	Szociális ellátások	33
2.4.4	Közigazgatás	40
2.4.5	Bérlakás rendszer	43
2.4.6	Közművelődés	45
3.	Városüzemeltetés	46
3.1	Közvilágítási helyzet bemutatása	46
3.2	Távfűtési rendszer bemutatása.....	46
3.3	Úttestek	47
3.4	Parkolók.....	49
3.5	Kerékpárutak	50
3.6	Járdaprogram	50

3.7	Csatornahálózat	51
3.8	Zöldfelület karbantartás	53
3.9	Épített örökség	56
3.10	Turizmus.....	58
II.	VÁROSPOLITIKAI CÉLOK ÉS INTÉZKEDÉSI JAVASLATOK	61
1.	A jövő pénzügyi és gazdasági alapjának megteremtése	61
2.	Közzolgáltatások fejlesztése	62
3.	Városi infrastruktúra fejlesztése.....	64
4.	Tudatos városfejlesztés	65
4.1	Páger mozi és rendezvényház	65
4.2	Komplex Maros-parti attrakciófejlesztés	66
4.2.1	Kerékpárút építése a Maros-partra	66
4.2.2	Vadászház.....	66
4.3	Zöld város program	67
4.4	Turisztikai fejlesztés	67
II.	ZÁRSZÓ	71

I. HELYZETELEMZÉS

1. Makó általános jellemzői

1.1 Makó történelmi áttekintése

Makó múltja egészen az őskorig vezethető vissza, hiszen a Maros partjára szívesen telepedtek őseink. Első említése is a révésekhez kötődik, Vlnuk formában. Az évszázadok alatt sok örömet és sok viszontagságot élt át a város, amely ma is szervesen kötődik múltjához.

Első írásos említése 1247-ből maradt fenn, amikor a település helyén folyami átkelő jött létre. A török hódoltság alatt többször elpusztították, de lakói mindig visszatelepültek. Szerepe a karlócai béke után nőtt meg, 1730-tól Csanád vármegye székhelye lett. 1890-ben népessége alapján a történelmi Magyarország 12. legnagyobb városa volt. Bár a város fő megélhetési forrása a kezdetek óta a mezőgazdaság, ennek ellenére szellemi élete is igen jelentős; kulturális élete a 20. század elején volt a leggazdagabb, amikor a városban élt és tevékenykedett József Attila, Juhász Gyula, Móra Ferenc és Pulitzer József is.

Az 1950-es megyerendezéskor elveszítette megyeszékhelyi státuszát, a szocializmus évtizedei alatt Jugoszlávia közelsége miatt sokáig semmilyen fejlesztést sem hajtottak végre a településen. A rendszerváltás után a város fokozatosan vált egyre élhetőbbé, vonzóbbá a befektetők és turisták számára.

1.2 Földrajzi környezet

Makó Magyarország Dél-Alföld régiójában, Csongrád megyében, a Maros jobb partján fekszik területe 229,23 km². A román és a szerb határ közelsége miatt igen fontos közlekedési csomópont, Magyarország egyik délkeleti kapuja. A város és környezete természeti értékekben, felszíni vizekben gazdag. A Maros folyó ökológiai zöldfolyosók. A város határában és a térségben kiemelkedően jó minőségűek a termőföldek, a mezőgazdaság természeti adottságai.

1.3 Vonzáskörzet és kapcsolatrendszer

Makó a Makói Járás központja. A városban érhetőek el a települések számára releváns járási hivatalok, továbbá az egészségügyi, közoktatási és kulturális szolgáltatások. A Makói Járáshoz két város (Makó és Csanádpalota) és 13 község tartozik. Területe 688,95 km², népessége 41 428 fő, népsűrűsége 60 fő/km² (2022.). A járás lakosságának 58,9%-át a két város népessége adja, amelyből Makón a járási népesség 52,8%-a él. Makó további jellemzője a jelentős közigazgatási méret, területén jelentős tanyavilággal.

A járást alkotó települések:

Ambrózfalva, Apátfalva, Csanádalberti, Csanádpalota, Földeák, Királyhegyes, Kiszombor, Köveg, Magyarcsanád, Makó, Maroslele, Nagyér, Nagylak, Óföldeák, Pitvaros

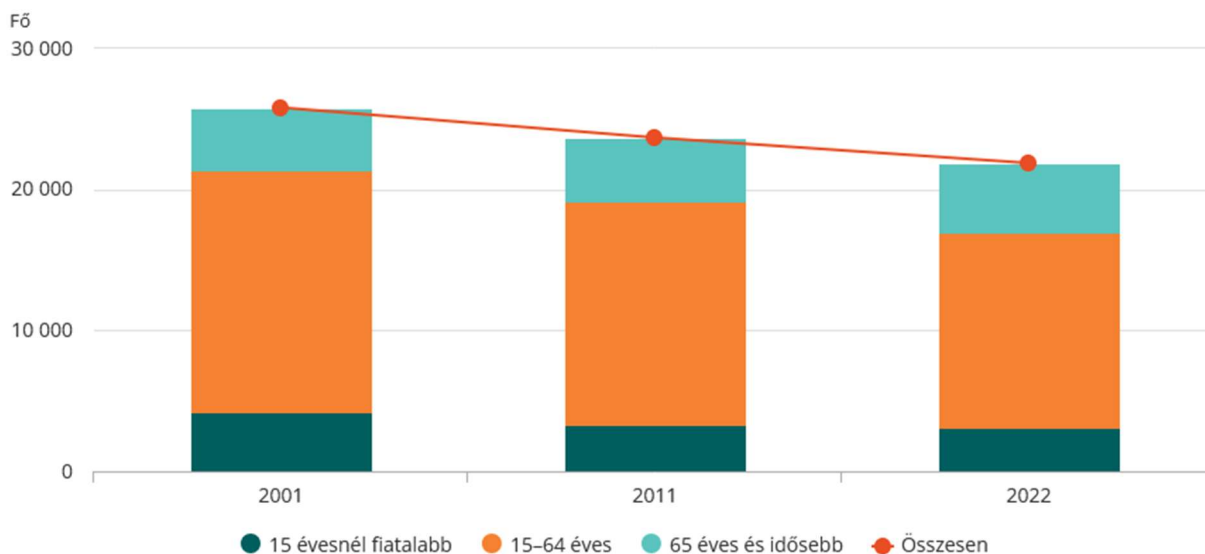
Makó az ipari, mezőgazdasági munkahelyek révén jelentős szerepet játszik a térségi foglalkoztatásban. A járási településeken élők, illetve a vállalkozások Makón elérik az alapvető lakossági és üzleti szolgáltatásokat, amelyek a mindennapi élethez és működéshez szükségesek, ugyanakkor több tekintetben a minőségibb szolgáltatások igazából Szegeden állnak rendelkezésre.

Makó városa kiváló kapcsolatot ápol a helyi civil szervezetekkel és egyházakkal. Az együttműködés ezen szervezetekkel nem csupán közös rendezvények megrendezésében merül ki, hanem több területen – szociális ügyek, oktatás – intézményesített együttműködés is kialakult.

1.4 Demográfiai adatok

A városra jellemző az országos és megyei átlagot is erősen meghaladó, az 1930-as évek óta tartó folyamatos népességfogyás. A népesség előregedő, a 65 év fölöttiek aránya folyamatosan nő, a 15 év alattiaké csökken, a halálozások száma jelentősen meghaladja a születések számát. Jelentős vándorlási deficit, a csökkenés mintegy egyharmadát adja. Az elvándorlók főleg képzettebb fiatalok, az elvándorlók száma növekvő tendenciát mutat. Makó város lakosságszáma a 2022. évi népszámlálás alapján az alábbiak szerint alakult:

A népesség száma főbb korcsoportok szerint
Makó

forrás: <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek>

Népszámlálás éve	2001	2011	2022
Korcsoport, nemek	25 802	23 683	21 878
· 15 évesnél fiatalabb férfi	2185	1732	1568
· 15-64 éves férfi	8315	7797	6964
· 65 éves és idősebb férfi	1658	1652	1880
· 15 évesnél fiatalabb nő	1998	1615	1531
· 15-64 éves nő	8893	8050	6881
· 65 éves és idősebb nő	2753	2837	3054

A fenti kedvezőtlen demográfiai mutatók egyik gyökere a lakosság korösszetételében keresendő. A 2001. évi adatokon is látszik, hogy Makó korösszetétele előregedést mutat: 2001-ben 16%-nyi 0-15 éves korúra 17%-nyi 65 év fölötti jutott Makón. 2011-re Makón 14 %-nyi 0-15 évesre 19%-nyi 65 évnél idősebb jutott. 2022-re Makón 14 %-nyi 0-15 évesre 22%-nyi 65 évnél idősebb jutott.

A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az öregedési index, amely egyben a jövőbeni tendenciákat vetíti előre. Az öregedési index a 14 éves és

ennél fiatalabb népességre jutó idősök (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja. A város öregedési indexe 2001-ben 105,5% volt, míg 2011-ben ugyanez a mutató 134,1%-ra, 2016-ben 150,6%-ra, míg 2022-re 159,2%-ra romlott.

A népesség nemzetiségi és vallási megoszlása:

Népesség megoszlása nemzetiségi hovatartozás szerint	
Nemzetiségek	Arány [%]
Magyar	88,4
Cigány (roma)	1,1
Román	0,7
Német	0,4
Szerb	0,1
Szlovák	0,1
Örmény	0,1
Bolgár	0
Lengyel	0
Görög	0
Horvát	0
Szlovén	0
Ukrán	0
Egyéb, nem hazai nemzetiség	2,6
Nem válaszolt a kérdésekre	11,5

Népesség megoszlása vallás szerint	
Vallások	Arány [%]
Katolikus	20,9
Református	10,5
Más keresztény felekezet	1
Evangélikus	0,4

Ortodox keresztény	0,2
Izraelita	0,1
Más vallási közösséghez, felekezethez tartozó	0,3
Vallási közösséghez, felekezethez nem tartozó	23,3
Nem válaszolt	43,4

1.5 Foglalkoztatási adatok

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat 2024. január elseji adatai szerint a munkavállalási korú lakónépesség száma a 15-64 éves korosztályt vizsgálva a járásban 25.986 fő, Makó városában pedig 13.724 fő.

2024. évben a regisztrált álláskeresők havi átlagléttszáma Csongrád-Csanád vármegyében 5.092 fő volt, ami a gazdaságilag aktív népességen belül, havi átlagban 2,6%-os rátát jelent az NFSZ adatai szerint.

A makói járásban 2024. évben havonta átlagosan 774 fő álláskereső szerepelt a járási hivatal foglalkoztatási osztályának nyilvántartásában, amely 3,4%-kal (27 fővel) maradt el a 2023-as átlagszámtól. Az év elején, a januári 834 fős havi létszám volt a legmagasabb ebben az évben, majd a februártól megindult csökkenést követően májusban már csak 739 fő szerepelt a járási nyilvántartásban, ami az év legkedvezőbb havi létszámadata volt. A kedvező májusi adatot követően az évben kétszer is megemelkedett a létszám, a 790 fős szinthez közelítve, de a vármegyei tendenciának megfelelően ebben a járásban is a decemberi adat lett a kedvezőbb az évben. A 774 fős záró érték 1,7%-kal (13 fővel) alacsonyabb az egy évvel korábbihoz képest.

A makói járásban a regisztráltak havi átlagos létszáma alapján (774 fő) a nyilvántartott álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességen belül 3,9%-os lett a tárgyévben.

Makó városában a regisztrált álláskeresők száma a 2024. januári-februári 398 főről április-június időszakában lecsökkent 345-348 főre, majd az év második felére ismét emelkedett a számuk, december végére elérve a 387 fős záró létszámot. A városban a járási hivatal foglalkoztatási osztálya által nyilvántartottak havi átlagos létszáma 370 fő volt 2024. évben.

Az álláskeresők nemenkénti összetételét tekintve a járásban a nők aránya havi átlagban 52,3% (405 fő) volt, Makó városában 50,6% (187 fő).

A regisztráltak korcsoportját vizsgálva megállapítható, hogy a járásban a nyilvántartott álláskereső 9,8%-a 25 év alatti, 39,2%-uk pedig 60 év feletti.

A városi adatokat nézve a 25 év alattiak aránya azonos a járási aránnyal, a 60 év felettiek hányada viszont kevesebb, 36,6%-os.

	25 év alatti	25 - 29 év	30 - 34 év	35 - 39 év	40 - 44 év	45 - 49 év	50 - 54 év	55 - 59 év	60-	Összesen fő
Makói Járás	76	62	49	57	51	64	56	56	303	774
MAKÓ	36	35	23	27	27	32	30	24	135	370

A 2024. évi adatok szerint, a pályakezdők havi átlagos létszáma a járásban 30 fő, melyből 16 fő makói lakcímmel rendelkezett. Ez azt jelenti, hogy járási szinten az álláskeresők havi átlagléttszáma alapján a pályakezdők aránya 3,8%, városi szinten pedig az álláskeresők 4,4%-a minősült pályakezdőnek.

Iskolai végzettség alapján a regisztrált álláskeresők összetételét vizsgálva megállapítható, hogy a járásban az alacsony iskolai végzettségűek aránya 36,2%, a városi viszonylatban pedig 31,3%.

A járásban regisztráltak közül 28,4% rendelkezett érettségivel, a diplomások aránya pedig 5,0% volt.

A városi adatok valamivel magasabb arányokat mutatnak mind az érettségizettek (33,9%), mind pedig a diplomások (7,6%) esetében.

	< ált. isk.	8 ált. isk.	Szak-munkás képző, szakiskola	Szakközép-iskola	Technikum	Gimnázium	Főiskola, egyetem	Összesen fő
Makói Járás	29	251	235	139	21	60	39	774
MAKÓ	11	105	101	80	13	33	28	370

Állománycsoportok szerinti összetétel alapján a regisztrált álláskereső között a fizikai foglalkozásúak száma 2024-ben havonta átlagosan 663 fő (85,7%) volt a járásban, Makó városában pedig 302 fő (81,6%).

	szakmunkás	betanított munkás	segédmunkás	Fizikai foglalkozású összesen	Szellemi foglalkozású összesen	Összesen fő
Makói Járás	244	237	182	663	111	774
MAKÓ	122	111	68	302	68	370

2024-ben havonta átlagosan 157 fő került be a járási nyilvántartásba, melyből 80 fő makói lakos volt. A belépők közül az első alkalommal regisztráltak aránya járási és városi szinten is hasonlóan alakult, az állomány 9,1-9,8%-a minősült új belépőnek.

A nyilvántartásban szereplő álláskeresők regisztrációs idejét vizsgálva hasonló arányok figyelhetők meg a járási, ill. a városi adatokban.

	1-3 hónap	4-6 hónap	7-12 hónap	13-24 hónap	> 24 hónap	Összesen fő
Makói Járás	365	104	74	89	143	774
MAKÓ	184	47	34	47	59	370

Az álláskereső 60,6-62,3%-a kevesebb, mint fél éve; 9,6-9,2%-a 6 hónapnál régebben, de 12 hónapnál rövidebb ideje; 29,8-28,6%-a pedig egy éve, vagy annál hosszabb ideje szerepel folyamatosan a nyilvántartásban, tehát tartósan regisztrált álláskereső.

A járási nyilvántartásban szereplő ügyfelek havi átlagléttségét tekintve 65,3%-uk részesült valamiféle ellátásban (506 fő), támogatásban, a makói álláskeresőknél ez az arány 64,2% (238 fő), vagyis járási, ill. városi viszonylatban havi átlagban a tavalyi esztendőben az ügyfelek 34,7-35,8%-a nem volt jogosult semmiféle ellátásra.

	ellátás nélkül	álláskeresői járadék	álláskeresői segély III.	foglalkoztatás helyettesítő támogatás	rendszeres szociális segély	Összesen fő
Makói Járás	268	209	273	23	0	774
MAKÓ	132	105	121	12	0	370

Makó Járásban a közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagszáma 2024-ben 523 fő volt, Makó esetében pedig 133 fő volt az átlagos létszám.

A tárgyévben a járási startmunka mintaprogramokban havonta, a makói járásban átlagosan 393 fő vett részt, ami a vármegyei átlag 75,2%-a volt. Ebből a létszámból 88 fő, azaz a járási résztvevők 22,4%-a makói munkavállaló volt.

A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban érintettek havi átlagszáma 99 fő volt a járásban, melynek harmada, vagyis 33 fő makói lakos.

Az országos közfoglalkoztatási programban résztvevők átlagos száma a járásban 31 fő volt 2024-ben, ahol a makó munkavállalók száma 11 fő.

A közfoglalkozási programokban résztvevő állomány összetételét az alábbi táblázat szemlélteti:

Résztvevők havi átlagos létszáma	Makói járás	Makó
Nő	326	73
Férfi	197	60
Nem - összesen	523	133
25 év és alatta	28	8
26-50 év	287	70
50 év felett	208	55
ÁFSZ korcsoport - összesen	523	133
általános iskolai végzettség nélküli	36	11
általános iskola	261	68
szakmunkásképző	117	16
szakiskola	27	8
szakközépiskola	45	16
szakgimnázium	1	1
technikum	5	0
gimnázium	24	8
Felsőfokú	7	4
Iskolai végzettség - összesen	523	133
Munkavezető - Szakképesítés nélküli	26	6
Munkavezető - Szakképesített	17	2
Nem munkavezető - Szakképesítés nélküli	435	107
Nem munkavezető - Szakképesített	46	18
Besorolás - összesen	523	133

1.6 Gazdasági környezet

Makó városában a vállalkozások száma 2621, melyből 637 az őstermelő, 1105 az egyéni vállalkozó és 879 a társas vállalkozás.

A város két meghatározó vállalkozása az ipari parkba kívülről betelepülő működőtőke vállalkozás. Mindkettő globális transznacionális vállalatok helyi telephelye, globális piacokra termel és alapanyagait is a vállalatok belső logisztikai rendszerén keresztül, külföldről szerzi be. A ContiTech Fluid Automotive Hungária Kft. (korábban Gumiművek Phoenix Hungária Kft.) a cég autóiipari divíziójához tartozik, fő profilja a hűtő-fűtő gumitömlők gyártása és értékesítése az autóiipar és kamion szegmens számára. A Givaudan Magyarország Kft. 2012-ben adta át új gyárát a Makói Ipari Parkban. A Givaudan svájci székhelyű transznacionális vállalat, a világ legnagyobb ízesítő- és illatanyag-gyártója, amelynek eddig legnagyobb, 39 milliárd forintos beruházása valósult meg Makón. A kínai tulajdonosi körrel rendelkező Benepack Hungary Kft. 2024. II. negyedévében kezdi meg a működését az ipari parkban. A cég alumínium alapanyagú csomagolótermékek gyártásával foglalkozik.

2. Makó Város működésének jellemzői

2.1 Költségvetési politika

Makó Város Önkormányzatának gazdálkodási alapja az éves költségvetés, melyet minden évben a jogszabályi előírásoknak megfelelően elkészített és elfogadott a Képviselő-testület.

A Képviselő-testület a tervek elkészítésekor törekedett a biztonságos, stabil, és kiegyensúlyozott gazdálkodás folytatására, figyelembe véve a kötelező feladatok ellátása mellett az önként vállalt feladatok támogatását is. Az önkormányzat az intézményei és a gazdálkodó szervezetei részére is biztosította a takarékos, de kiegyensúlyozott, stabil működést.

Bevételek alakulása

adatok e Ft-ban

Megnevezés	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	1 265 753	2 210 007	2 039 154	2 356 292	2 251 781
Közhatalmi bevételek	1 636 511	1 676 812	1 841 549	2 332 739	2 448 080
Működési bevételek	473 859	439 893	558 144	705 859	895 214
Működési célú átvett pénzeszközök	150 000	0	54 000	5 450	15 500
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	189 368	2 631 408	4 754 628	2 233 483	2 555 361
Felhalmozási bevételek	99 215	393 526	134 318	319 540	200 156
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	3 865	37 475	15 248	25 553	6 620 006
Finanszírozási bevételek	2 296 662	1 959 514	4 677 985	4 080 479	2 032 007
Bevételek összesen	6 115 233	9 348 635	14 075 026	12 059 395	10 404 719

A bevételek tekintetében meghatározásra kerültek az állami támogatások, hozzájárulások, az átvett pénzeszközök és a saját bevételek. A saját bevételek esetében jelentős tétel a helyi adókból származó bevételek, valamint a bérleti díjak.

Kiadások alakulása

adatok e Ft-ban

Megnevezés	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Személyi jellegű kiadások	297 594	274 220	280 345	314 507	303 329
Munkaadót terhelő járulékok	44 318	29 565	34 594	34 244	32 715
Dologi kiadások	894 832	1 190 956	2 102 200	2 754 218	2 524 030
Ellátottak pénzbeli juttatásai	76 830	132 287	228 103	191 053	233 454
Egyéb működési célú kiadások	717 854	794 826	824 991	969 181	1 087 273
Beruházások	309 398	602 270	3 923 728	3 509 674	2 984 393
Felújítások	556 695	301 323	975 021	269 554	206 770
Egyéb felhalmozási célú kiadások	1 941	11 888	105 767	176 755	12 071
Finanszírozási célú kiadások	1 312 180	1 391 485	1 585 471	1 882 186	2 224 946
Kiadások összesen	4 411 642	4 728 821	10 060 222	10 101 372	9 608 981

A kiadások teljesítésénél a 2022-2024. évben kiemelkedő növekedés volt tapasztalható, mely jelentős részben a pályázati pénzeszközökből és saját forrásokból megvalósult beruházásoknak és felújításoknak köszönhető. A 2021. évtől több nagy beruházás és felújítás fejeződött be (pl. Hagymatikum Fürdő beruházás, az Ipari Park infrastrukturális fejlesztése, Igazgyöngyök útja, Honvéd városrész megújítása, a

Korona Szálló emeletének felújítása). A felújítási kiadások tartalmazzák a város járdaszakaszainak megújítását.

Az Önkormányzat nagy gondot fordított a ciklus ideje alatt a szociális ellátások biztosítására és a civil szervezetek támogatásának növelésére is.

Az Önkormányzat az előző ciklus alatt nem vett fel hitelt, kiadásait saját, illetve átvett bevételi forrásokból finanszírozta. Lehetőség szerint ezt a trendet kell folytatni a következő öt éves ciklus alatt is.

Makó Város Önkormányzatának mérlegadatainak alakulása

adatok e Ft-ban

Megnevezés	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
A/I Immateriális javak	19 253	16 144	21 161	35 312	25 892
A/II Tárgyi eszközök	42 038 961	41 703 786	45 329 469	41 991 428	42 499 328
A/III Befektetett pénzügyi eszközök	80 441	80 441	80 441	80 301	330 301
A/IV Koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök	58 910	58 868	58 826	58 783	59 598
A) Nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök(=A/I+A/II+A/III+A/IV)	42 197 565	41 859 239	45 489 897	42 165 824	42 915 119
B/I Készletek	25 286	43 358	43 358	43 358	43 358
B/II Értékpapírok	0	0	0	0	
B) Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszközök (=B/I+BII)	25 286	43 358	43 358	43 358	43 358
C/I Lekötött bankbetétek	0	0	0	0	
C/II Pénztárak, csekkek, betétkönyvek	1 967	2 517	1 947	2 528	3 057
C/III Forintszámlák	1 849 688	3 132 180	2 629 065	1 378 666	839 816
C/IV Devizaszámlák	1 206	1 220	1 323	312 568	0

C)Pénzeszközök (= C/I+...+C/IV)	1 852 861	3 135 917	2 632 335	1 693 762	842 873
D/I Költségvetési évben esedékes követelések	309 863	272 709	177 028	199 066	237 900
D/II Költségvetési évet követően esedékes követelések	688 194	667 205	767 641	842 632	930 536
D/III Követelés jellegű sajátos elszámolások	225 944	1 636 317	1 616 994	374 305	78 738
D) Követelések (=D/I+D/II+D/III)	1 224 001	2 576 231	2 561 663	1 416 003	1 247 174
E) Egyéb sajátos elszámolások	22 974	36 736	-216 162	1 135 917	1 360 337
F) Aktív időbeli elhatárolások	0	0	0	0	7 774
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (A+B+C+D+E+F)	45 322 687	47 651 481	50 511 091	46 454 866	46 416 635
G/ Saját tőke	34 032 071	35 418 450	34 623 374	31 740 248	33 357 335
H/I Költségvetési évben esedékes kötelezettségek	68 109	119 665	93 062	1 859 618	61 294
H/II Költségvetési évet követően esedékes kötelezettségek	50 683	52 623	57 437	484 908	497 783

H/III Kötelezettség jellegű sajátos elszámolások	202 017	190 001	252 627	124 419	137 387
H) Kötelezettségek (=H/I+H/II+H/III)	320 809	362 289	403 126	2 468 945	696 464
J) Passzív időbeli elhatárolások	10 969 807	11 870 741	15 484 590	12 245 673	12 362 836
FORRÁSOK ÖSSZESEN (=G+H+I+J)	45 322 687	47 651 481	50 511 091	46 454 866	46 416 635

Az Önkormányzat pénzügyi stratégiája

A tervezett fejlesztések mellett az Önkormányzat a költségvetési tervezés során szem előtt kívánja tartani a költségvetési egyensúlyt biztosító intézkedéseket. A kiegyensúlyozott és kontrollált költségvetési politika (pl. kiadások optimalizálása, a gazdasági kihívások megfelelő kezelése, a reálisan tervezett saját bevételek) alapjait képezheti a kiszámítható önkormányzati gazdálkodásnak és lehetővé teszi a település stratégiai dokumentumaiban megfogalmazott társadalmi, környezeti, gazdaság- és városfejlesztési célok, és a hozzájuk kapcsolódó fejlesztési elképzelések teljesülését.

A pénzügyi gazdálkodás során prioritást élvez a kötelező feladatok ellátása: a város működőképességének fenntartása, az önkormányzati intézmények biztonságos működtetése, a városüzemeltetéssel kapcsolatos feladatok ellátása, valamint a város számára fontos – pl. munkahelyteremtő, gazdaságélénkítő, piacbővítő, a szolgáltatási színvonalat és élhetőséget javító, az üzemeltetési költséget csökkentő - beruházások finanszírozása.

Makó Város Önkormányzata elkötelezett egy versenyképes, innovatív, gazdasági értelemben több lábon álló és lakosok számára élhető város kialakításában, amely a szükséges beruházások nélkül elképzelhetetlen.

A város beruházási törekvéseit jól mutatja, hogy a pályázati forrásokon túl a saját költségvetési bevételeiből is fordít beruházási kiadásokra.

A beruházások alapját leginkább az önkormányzati helyi adóbevételek biztosítják, melyet a vállalkozások teljesítménye befolyásol. Az önkormányzat mozgásterének növekedését jól mutatja, hogy míg a helyi adókból 2020-ban 1 636 511 e Ft folyt be a város költségvetésébe, addig 2024-ben 2 448 080 Ft bevétel keletkezett ezen a jogcímen.

A helyi adóbevételek nagyobb része a helyi iparüzési adó dinamikus emelkedéséből származott.

2.2 Adópolitika

Hazánkban a demokratikus választással létrejöttek az önszervező helyi hatalomgyakorlás szervezeti kereteit megteremtő önkormányzatok. A települési önkormányzatok alapvető feladata – a közhatalom helyi közügyekben való gyakorlása mellett – a helyi közszolgáltatások biztosítása.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény pontosan meghatározza azon helyi közügyeket, helyi feladatokat, melyeket az önkormányzatoknak kötelezően kell ellátniuk, ezeken felül a helyi önkormányzatok forrásaikhoz mérten önként is vállalhatnak további feladatokat.

E feladatoknak a helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazítható ellátása elengedhetetlenné teszi az önkormányzatok önálló gazdálkodása feltételeinek megteremtését. A gazdasági önállósulás egyik eszköze a helyi adók rendszere. Ez a települési önkormányzat számára lehetőséget teremt a helyi szuverén adóztatási jog gyakorlására, s ezzel együtt a helyi adópolitika kialakítására.

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete - élve az Alaptörvény és a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény adta lehetőségekkel -, a helyi adókról szóló 51/2011. (XII.15.) önkormányzati rendeletével szabályozza Makó város illetékességi területén hatályos helyi adók rendszerét, mely az önkormányzat költségvetésének stabilitásában, kiszámíthatóságában lényeges szerepet játszik.

A helyi adókból befolyó bevételekből a működésen túl az önkormányzati kötelezően ellátandó feladatok, önkormányzati beruházások, pályázatokhoz kapcsolódó önerő felhasználás, pályázaton kívüli fejlesztések, felújítások valósulnak meg.

Helyi adók rendszere Makó városában

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény felhatalmazása és rendelkezései szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete rendelettel az önkormányzat illetékességi területén helyi adókat, valamint települési adókat vezethet be.

Az önkormányzat adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényben nevesített helyi adókat vagy azok valamelyikét bevezesse, a már bevezetett adót hatályon kívül helyezze, illetőleg módosítsa, azonban az évközi módosítás naptári éven belül nem súlyosbíthatja az adóalanyok adóterheit. Az adómegállapítási jog továbbá kiterjed az adó bevezetésének időpontjára, az adómaximumot figyelembe véve az adó mértékére, a kedvezmények, mentességek meghatározására.

Makó városában a helyi adókról szóló törvény felhatalmazása alapján az alábbi helyi adónemek kerültek bevezetésre:

- építményadó

Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő építmények közül a lakás és a nem lakás céljára szolgáló épület, épületrész. Az adókötelezettség az építmény valamennyi helyiségére kiterjed, annak rendeltetésétől, illetőleg hasznosításától függetlenül. Az adó alanya az, aki a naptári év első napján az építmény tulajdonosa.

- telekadó

Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő telek. Az adó alanya az, aki az év első napján a telek tulajdonosa.

- magánszemélyek kommunális adója

Kommunális adókötelezettség terheli az építmény tulajdonos, valamint telektulajdonos magánszemélyt, továbbá azt a magánszemélyt is, aki az önkormányzat illetékességi területén nem magánszemély tulajdonában álló lakás bérleti jogával rendelkezik.

- helyi iparűzési adó

Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén végzett vállalkozási tevékenység.

- idegenforgalmi adó

Adókötelezettség terheli azt a magánszemélyt, aki nem állandó lakosként az önkormányzat illetékességi területén legalább egy vendégéjszakát eltölt.

Ezen kívül a települési önkormányzat az illetékességi területén rendelettel olyan települési adót, települési adókat vezethet be, amelyet vagy amelyeket törvény nem tilt. A települési önkormányzat települési adót – a termőföld, a termőföld tulajdonjoga, a termőföldre ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jog kivételével – bármely adótárgyra megállapíthat, feltéve, hogy arra nem terjed ki törvényben szabályozott közteher hatálya. A települési adónak nem lehet alanya állam, önkormányzat, szervezet, továbbá – e minőségére tekintettel – vállalkozó. Települési adó Makó városában nem került bevezetésre.

Makó város illetékességi területén a bevezetett helyi adók adónemenkénti részletezését az alábbiak tartalmazzák:

Építményadó

Makó város illetékességi területén 2004. évben került bevezetésre az épület hasznos négyzetmétere alapján fizetendő építményadó, melyet a vállalkozási tevékenység folytatására szolgáló, vállalkozási tevékenységhez kapcsolódó, illetve az egyéb épület, épületrészek után kell fizetni kiemelt és egyéb területeken, differenciált mértékben a rendeletünk alapján az alábbiak szerint:

Az adó mértéke vállalkozási tevékenység folytatására szolgáló épületek, épületrészek után:

- kiemelt területen 980,-Ft / m² / év,
- egyéb területen 550,-Ft / m² / év.

Az adó mértéke a vállalkozási tevékenységhez kapcsolódó épületek, épületrészek után:

- kiemelt területen 660,- Ft / m² / év,
- egyéb területen 330,- Ft / m² / év.

Az adó mértéke egyéb épület, épületrész után:

- kiemelt területen 330,-Ft / m² / év,
- egyéb területen 180,-Ft / m² / év.

Az adó mértéke szálláshelyként üzemelő épületek, épületrészek után:

- az ingatlan-nyilvántartásban lakás, lakóház udvar megnevezéssel szereplő, 60 m² hasznos alapterületnél nem nagyobb épület esetén 325,-Ft / m² / év,
- 60 m² hasznos alapterületnél nagyobb épület esetén 650,-Ft / m² / év.

Vállalkozási célt szolgáló épület, épületrész: mely vállalkozási tevékenység folytatására alkalmas(pl.:üzlet,műhely,raktár,iroda,étterem,konyha,tároló,gépműhely,üzemcsarnok,panzió, hűtőház stb.), továbbá azon építmény, melyet tulajdonosa vállalkozási tevékenység folytatására bérbe ad, vagy használatra átenged.

Vállalkozási tevékenységhez kapcsolódó épület, épületrész: a fő tevékenységhez kapcsolódó raktározási, ügyviteli, irányítási célt szolgáló épület, épületrész.

Egyéb épület, épületrész: szociális helyiségek (WC, mosdó, fürdő, öltöző), és közlekedőhelyiségek, valamint a nem magánszemély tulajdonában álló lakóház udvar, lakás megnevezésű építmény.

Adózók száma: 811, adótárgyak száma: 1720.

Telekadó

Makó város illetékességi területén 1992. évben került bevezetésre a telekadó fizetési kötelezettség. A telekadó alapja a telek négyzetméterben számított területe. Az önkormányzati rendeletünk szerinti adómértékek a következők:

Magánszemély tulajdonában álló telek után 1,-Ft/m²/év, magánszemély esetében a háznál lévő kert és a közművesített övezetben elhelyezkedő beépítetlen terület után 2,- Ft/m²/év.

Makó-Rákos belterületén az adó mértéke 1,-Ft/m²/év.

Nem magánszemély tulajdonában álló telek, valamint magánszemély tulajdonában álló, vállalkozás célját szolgáló

- belterületi telek után 90,- Ft/m²/év,
- külterületi telek után 45,- Ft/m²/év.

Az ingatlan-nyilvántartásban

- géppark megnevezésű kül-, és belterületi telek után 45, - Ft/m²/év,
- major, gépjavító állomás, udvar, szárító megnevezéssel nyilvántartott külterületi telek után 45,- Ft/m²/év,
- szérűskert megnevezésű külterületi telek után 28,- Ft/m²/év,
- nyilvántartott olyan földterület után, melyen bányatelek bejegyzés található vagy homok-, föld-, és kavics kitermelésére használják 250,- Ft/m²/év.

A vállalkozási célt szolgáló belterületi telkek esetében az út, járda, parkoló céljára hasznosított telekrész után 45,- Ft/m²/év; a vállalkozási célt szolgáló külterületi telkek, a géppark megnevezésű kül-, és belterületi telkek, a major, gépjavító állomás, udvar, szárító

megnevezéssel nyilvántartott külterületi telkek esetében az út, járda, parkoló céljára hasznosított telekrész után 23,- Ft/m²/év az adó mértéke.

Mentes a telekadó fizetési kötelezettség alól az a 65. életévét betöltött magánszemély, aki telek tulajdonjogával rendelkezik, kivéve, ha az vállalkozás céljára kerül hasznosításra, továbbá magánszemély esetében a vállalkozás célját nem szolgáló telek után a lakóingatlanhoz tartozó telekrész teljes területéből legfeljebb 800 m², az ingatlan-nyilvántartásban anyaggyödör megnevezéssel szereplő, használaton kívüli telek.

Adózók száma: 2163, adótárgyak száma: 4332.

Magánszemélyek kommunális adója

Makó városában a magánszemélyek kommunális adója 1992. évben került bevezetésre. A hatályos önkormányzati rendelet szerint az adó mértéke házak, lakások után 11.200.- Ft/adótárgy/év, egyéb épületek (garázsok, tanyák, Lesiben lévő építmények) után 8.500.- Ft/adótárgy/év. A rendelet értelmében a 65. életévüket betöltött tulajdonosok, bérlők mentesülnek a kommunális adó fizetési kötelezettség alól. Ez a mentesség a korhatár betöltését követő évtől, kérelem benyújtása nélkül automatikusan illeti meg az adózót.

Adózók száma: 10053, adótárgyak száma: 18836.

Helyi iparűzési adó

A helyi iparűzési adót 1996. évtől Makó város illetékességi területén vállalkozási tevékenységet végző gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók, őstermelők, a törvényi előírásnak megfelelően a számított adóalap után fizetik. A helyi iparűzési adó mértéke az adóalap 2%-a.

Rendeletünk szerint mentes az iparűzési adó fizetése alól a kezdő vállalkozó a kezdés évében, amennyiben a számított (vállalkozási szintű) adóalapja nem haladja meg a 2,5 millió forintot, illetve a háziorvos, védőnő vállalkozó, amennyiben a vállalkozási szintű iparűzési adóalapja az adóévben nem haladja meg a 20 millió forintot.

Az adónemben az adózók száma: 2621.

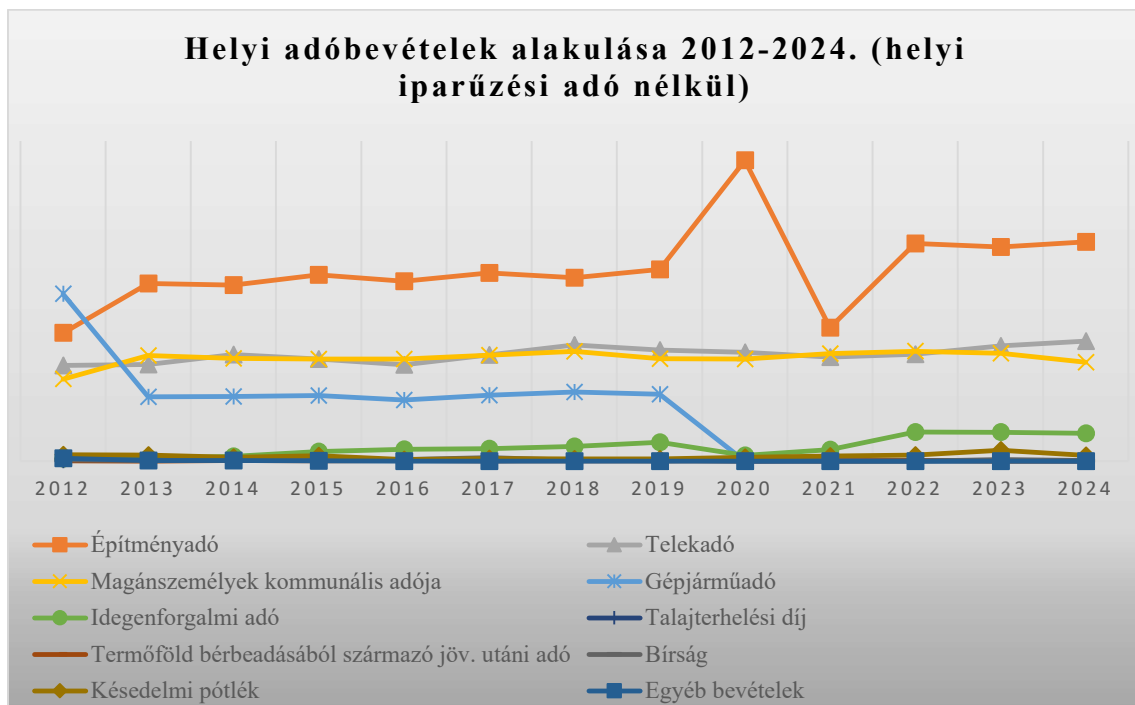
Idegenforgalmi adó

Az idegenforgalmi adót 1997. évtől a szálláshelyszolgáltatást igénybe vevő vendégek fizetik meg a szállás árában. Az idegenforgalmi adó alapja a megkezdett vendégéjszakák száma. A szállásadó ezt a beszedett adót fizeti meg havi bevallása alapján. Az adó mértéke 400.- Ft/fő/vendégéjszaka. Jelenleg 112 szálláshely működik a városunkban.

Gépjárműadó

A gépjárműadó a központi költségvetés bevételeit képezi, amelyet az állami adóhatóság szed be. A 2021. január 1-e előtti adóhátralékokat továbbra is az önkormányzatok tartják nyilván, hajtják be, a befizetésre kerülő adót minden hónapban tovább kell utalni a Magyar Államkincstár megfelelő bankszámlaszámára.

A helyi adóbevételek alakulása diagrammon szemléltetve

Célunk, hogy a gazdaság minden egyes szereplőjével szorosan együttműködjünk, egymást kölcsönösen segítve javuljon az adófizetési morál. Az adókat a vállalkozások ne szimpla kötelezettségnek vagy büntetésnek tekintsék, hanem a város és saját fejlődésükhöz szükséges, nélkülözhetetlen eszköznek. Ezen túl fontos cél az adóelkerülő alanyok adóztatásba vonása, ennek érdekében kiemelt törekvés a feltárás, adóellenőrzés hatékonyságának javítása, a beszedés eredményességének fokozása.

2.3 Gazdaságfejlesztés

Makó Város Önkormányzata minden lehetőséget megragad, hogy a város gazdasági, befektetés ösztönző potenciálját erősítse. Ennek eredményeképpen valósult meg a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében az ipari park további bővítése, a Széchenyi tér „Csipkesoron” található önkormányzati üzletek felújítása, továbbá a Makói Piac felújítása.

Több helyi vállalkozás is sikeres kapacitásfejlesztést valósított meg az elmúlt években.

ContiTech Fluid Automotive Hungária Kft. 2015-16-ban a fejlesztés után 4000 négyzetméter termelési területtel, szociális blokkal, irodaépülettel, új kamionparkolóval bővítette a makói telephelyét. Egy új, ötezer négyzetméteres logisztikai csarnok is épült. A beruházás

összértéke közel 12 millió euró, 50%-os állami támogatással. A beruházás eredményeképpen 216 új munkahely létesült.

Givaudan Hungary Kft. és a Szegedi Tudományegyetem 2015. októberében Együttműködési megállapodást írt alá. A környezetvédelmi, víz- és szennyvízkezelési valamint a légszennyezést csökkentő alap és alkalmazott kutatások területén működik együtt a két partner. A Givaudan Hungary Kft. négyhetes szakmai gyakorlatra fogad mérnök szakon tanuló hallgatókat, valamint támogatja a Szegedi Tudományegyetem tehetséggondozási törekvéseit, például ösztöndíjjal, illetve a középiskolásoknak szervezett tanulmányi versenyek támogatásával.

Duocor Ipari Bt. telephelyén 2019. szeptember 17-én került átadásra a közel 8000 négyzetméteres, kettőszintes gyártócsarnok, amelyben döntően a német hadsereg számára gyártanak kaszárnyabútorokat. Ez a beruházás része egy nagyobb, 2018-2026 között megvalósítandó fejlesztési programnak, amelynek teljes összege 3.173.711.000 forint. Ehhez a Magyar Kormány 634.742.000 forint egyszeri, vissza nem térítendő támogatással járul hozzá. A most átadott beruházás közel 1 milliárd forintba került. A beruházásokkal 65 új munkahely jött létre.

Váll-ker Kft. 2018. áprilisában átadta a felerészben uniós támogatásból épült az előkészítőnek és a festőműhelynek is helyt adó üzemcsarnokot, a cég 195 millió forintos beruházással építette fel új üzemcsarnokát, ahol az összeállított kandallók felületkezelése és festése történik a legkorszerűbb technológiával, a legszigorúbb környezetvédelmi előírásoknak megfelelően. A teljes 660 millió forintos beruházáshoz nyert 50 százalékos támogatást.

2.4 Közzolgáltatások

2.4.1 Köznevelés

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2. §-a szerint 2013. január 1. napjától köznevelési intézményt a) az állam, valamint b) az Nkt. keretei között ba) a nemzetiségi önkormányzat, bb) az egyházi jogi személy, bc) a vallási egyesület vagy bd) más személy vagy szervezet alapíthat és tarthat fenn, ha a tevékenység

folytatásának jogát - jogszabályban foglaltak szerint - megszerezte. Óvodát települési önkormányzat is alapíthat és fenntarthat.

Önkormányzati fenntartású óvodák

A Makói Óvoda egy székhelyintézménnyel (Erdélyi püspök utca) 2 tagintézménnyel (Kassai utcai és Kálvin téri tagintézménnyel) valamint a Hold utcai épülettel működik. Jelenleg közel 500 gyerek veszi igénybe az óvodai ellátást, a csoportok létszáma 20-28 fő között mozog. Erdélyi püspök utcai épület és a Kassai utcai épület kiemelt feladata a környezettudatos nevelés. A környezettudatos nevelés célja, a természeti, az épített környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítása. Zöld óvoda címek megtartása (cél: Örökös Zöld Óvoda cím megszerzése) Kálvin téri tagintézményben tehetséggondozás és Boldog Ovi program működik.

Tanulók támogatását segítő programok

Beiskolázási támogatás

Makó Város Önkormányzat képviselő-testülete úgy határozott, hogy minden makói állandó lakcímmel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező makói általános iskolába 2016. szeptember 1. napjától 1-8. évfolyamon tanuló iskolás gyermek részére 3000,-Ft értékű támogatást biztosít utalvány formájában. Az utalványok kizárólag makói papír-írószer üzletekben használhatók fel és kizárólag az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges eszközökre, kellékekre fordíthatók.

Makó Számít Rád tanulmányi ösztöndíj

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének 11/2017. (III.17.) önkormányzati rendeletével hozta létre a „Makó számít rád” tanulmányi ösztöndíjat. Az ösztöndíj célja a szakgimnáziumban, szakközépiskolában szakma és érettségi megszerzése érdekében, valamint a felsőoktatásban mesterképzés nappali tagozatán tanulmányokat folytató makói

fiatalok számára a Makó városához történő kötődés erősítése, a tanulmányok ideje alatt felmerülő költség enyhítése és a makói hiányszakmákban az utánpótlás biztosítása.

Bursa Hungarica tanulmányi ösztöndíj

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása. A program keretében olyan szociálisan hátrányos helyzetű felsőoktatásban résztvevő hallgatóknak folyósítható az ösztöndíj, akik a települési önkormányzat illetékességi területén lakóhellyel rendelkeznek, felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali tagozatos) képzésben vesznek részt.

2.4.2 Egészségügyi ellátás

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 4. pontja szerint az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások biztosítása, a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdése szerint, a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- d) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Makó városában a jelenlegi orvosi körzeteket az egészségügyi alapellátási körzetek meghatározásáról szóló Makó Város Polgármesterének 10/2020. (XI.26.) számú PM rendelete alakította ki.

A fenti jogszabályok alapján tartja fenn Makó Város Önkormányzata az alapfokú egészségügyi ellátás rendszerét.

Városunkban 11 felnőtt háziorvosi, 5 gyermek háziorvosi, 6 fogorvosi, 2 iskola-ifjúsági fogorvosi, valamint 7 területi védőnői körzet került kialakításra.

Felnőtt háziorvosi ellátás

A 11 körzetre osztott felnőtt háziorvosi ellátás városunkban jelenleg 5 helyszínen valósul meg. A felnőtt háziorvosok a feladat-ellátási szerződésükben vállalt kötelezettségük alapján részt vesznek a központi ügyelet ellátásában, amelynek megszervezése az ő munkájuk nélkül rendkívüli nehézségekbe ütközne.

Gyermek háziorvosi ellátás

Az 5 körzetre osztott gyermek háziorvosi ellátás városunkban 2 helyszínen valósul meg. 2023. július 01. napjától átalakult a gyermekorvosok délutáni rendelése. Az úgynevezett délutáni összevont rendelés megszűnt és minden gyermek háziorvos egyéni délutáni rendelési időt határozott meg a betegek számára. A délutáni rendelések helyszíne és az ellátó orvos személye ezzel állandóvá és kiszámíthatóvá vált a betegek számára. Az új rendszer a betegek körében elfogadottá vált, azzal kapcsolatban panasz nem érkezett.

Fogorvosi ellátás

A 6 körzetre osztott vegyes korcsoportú fogorvosi ellátás városunkban 1 helyszínen valósul meg.

Makó Város Önkormányzata a Makói Kistérség Többcélú Társulásának tagtelepüléseivel együttműködve 2020. év februárjától kötelező feladatként fogorvosi ügyeleti ellátást biztosít. Az ügyeleti ellátás hétvégén szombat, vasárnap valamint a hétköznapra eső munkaszüneti napokon a Makó, Hollósy Kornélia u. 2/A szám alatti fogorvosi rendelőben 8.00 és 10.00 óra között működik, és fogadja a sürgősségi ellátásra szoruló betegeket.

Egységes alapellátási ügyeleti rendszer

Az új egységes alapellátási ügyeleti rendszer célja, hogy minden beteg számára egyszerű hozzáférést és magas színvonalú orvosi ellátást biztosítson. Az Országos Mentőszolgálat

által működtetett rendszer bevezetése 2023. február 1-jén indult, és 2024. október 1-től országosan egységesé vált.

Az egységes alapellátási ügyeleti rendszer telefonszáma felnőttek és gyermekek esetében is egységesen: 1830. A hívás során a mentőszolgálat szakembere felméri a beteg állapotát, és az adott helyzetre legmegfelelőbb megoldást kínálja. Ez lehet telefonos tanácsadás, ellátóhelyre irányítás, ügyeletos orvos küldése, vagy sürgős esetben mentőautó riasztása.

Az új ügyeleti rendszerre azért volt szükség, hogy országosan egységes, magas színvonalú betegellátást biztosítsunk. A korábbi rendszerek helyett mostantól minden településen azonos feltételek mellett érhető el az ellátás, így a betegek egyformán magas minőségű szolgáltatást kapnak. A rendszer célja az is, hogy a háziorvosi és sürgősségi ellátás hatékonyan kapcsolódjon össze, csökkentve a várakozási időket és biztosítva a hatékony betegellátást.

Az egységes ügyeleti rendszer felnőtt ellátási ügyeleteken hétköznapiokon 16:00 és 08:00 óra között, hétvégén és ünnepnapokon 24 órás szolgáltatással áll rendelkezésre. A kötelezett ügyeleti időn kívül az általános beutalási rend alapján fogadják az egészségügyi intézmények a gyermekeket. Erről a betelefonáló szülőknél a 1830-as ügyeleti hívószámon is nyújtunk tájékoztatást.

Az ügyeleti ellátást orvosok, mentőtisztek és okleveles kiterjesztett hatáskörű ápolók nyújtják, akik munkájukat orvos felügyelete mellett végzik. Munkájukat ápolók és gépkocsivezetők segítik, az ügyeleti hívásokat pedig erre a feladatra kiképzett személyzet fogadja. Ez a csapat biztosítja, hogy minden beteg gyors és szakszerű ellátásban részesüljön, függetlenül az ellátás helyszínétől vagy idejétől.

A központi ügyeleti ellátáson kívül továbbra is elérhető a Sürgősségi Osztály a Hódmezővásárhely-Makói Egészségügyi Ellátó Központban (Makó, Kórház utca 2.).

A Belgyógyászati osztályhoz integráltan 2005. március 25-én nyílt meg a sürgősségi betegfogadó hely: az SBH hat jól felszerelt, szubintenzív jellegű ágygal működik és a nap 24 órájában fogadja a heveny panaszokkal érkező betegeket.

A betegek akut esetben a különböző szakterületekhez tartozó panaszokkal a sürgősségi osztályra mehetnek, így sürgős szükség esetén nem kell a végleges ellátót a betegnek, háziorvosának vagy a mentőszolgálatnak még a diagnosztikus beavatkozások előtt

eltalálnia. Ez különösen azokban az esetekben nehéz, ahol a tünetek keverten, több szakterülethez tartozóan jelentkeznek.

Védőnői ellátás

2023. július 1-jétől elkerült az önkormányzatoktól a védőnői feladatok ellátásszervezése, és ezáltal ezen a területen is állami irányítás valósult meg. 2023. július 1-jét követően az állam az egészségügyi alapellátás körében – a települési önkormányzattal együttműködésben – gondoskodik a védőnői ellátásról. Mindezek alapján a települési önkormányzat által a védőnői ellátás biztosítása érdekében 2023. július 1-jét megelőzően megkötött szerződések 2023. június 30.-i nappal hatályukat veszítették.

A védőnők feletti munkáltatói jogköröket a megyei irányító kórház (esetünkben a Szegedi Tudományegyetem) vezetői gyakorolják. A védőnők szakmai irányítását az Országos Kórházi Főigazgatóság, míg hatósági felügyeletét a Nemzeti Népegészségügyi Központ látja el.

Városunkban 7 körzetre osztott a védőnői ellátás a házi gyermekorvosi rendelőkhöz igazodva látják el feladataikat.

A védőnők heti kétszer tanácsadást tartanak, illetve otthonukban is rendszeresen felkeresik a gondozottakat. A tanácsadás mellett fontos szerepet látnak el a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaiként is, hiszen rendszeresen látogatják a várandós anyákat és a kisgyermekes családokat. Ezen kívül az oktatási intézményekben iskolavédőnők látják el a feladatukat.

Iskola-egészségügyi ellátás

Az iskola-egészségügyi ellátást a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény látja el. Iskola-egészségügyi ellátás keretében történik az iskoláskorú gyermekek egészségügyi szűrése, illetve az ebben a korban beadandó védőoltások felvétele az iskolavédőnők közreműködésével.

2.4.3 Szociális ellátások

Makó Város Önkormányzata az ellátandó szociális alapszolgáltatásokat, szakosított ellátásokat, gyermekjóléti alapellátásokat, illetve egyes egészségügyi feladatokat a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény útján biztosítja.

Ezen fő feladatkörök az alábbi szolgáltatásokat tartalmazzák:

- Szociális alapszolgáltatások:

étkeztetés - 190 fő

házi segítségnyújtás - 63 fő:

- szociális segítség,
- személyes gondozás.

jelzőrendszeres házi segítségnyújtás - 39 fő

tanyagondnoki szolgáltatás- 30-50 fő,

nappali ellátás:

- Idősek Klubja,
- Hajléktalanok Nappali Melegedője - 30 fő.

- Szakosított ellátások:

átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények:

- Időskorúak Gondozóháza - 32 fő,
- Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye - 22 fő

- Gyermekjóléti alapellátások:

család- és gyermekjóléti szolgálat - 557 fő

család- és gyermekjóléti központ - 297 fő

gyermekek napközbeni ellátása

- bölcsődei ellátás - 114 fő
- időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatás

- Egészségügyi feladatok:

iskola-egészségügyi szolgálat

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokért térítési díjat kell fizetni, kivéve az alábbi szolgáltatásokat, amelyeket térítésmentesen kell biztosítani:

- a) tanyagondnoki szolgáltatás,
- b) családsegítés,
- c) hajléktalan személyek részére a nappali ellátás,
- d) az éjjeli menedékhelyen biztosított ellátás.

Szociális szolgáltatások

Szociális alapszolgáltatások

Szociális étkeztetés

A személyes gondoskodás körébe tartozó szociális étkeztetés olyan szociális alapszolgáltatási forma, melynek keretében a szociálisan rászorultak részére főétkezőként legalább napi egyszeri meleg ételt biztosítanak.

A Makói Egyesített Népjóléti Intézményen belül működő szociális étkeztetés azoknak a szociálisan rászorultaknak gondoskodik ebédről (napi egyszeri meleg étkezéssel: főétkezéssel), akik azt önmaguk részére (vagy eltartottjaik részére) nem képesek biztosítani (elsősorban koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt). A szociális étkezést a képviselőtestület rendelete alapján a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény biztosítja saját konyhájáról. A szociális étkezés biztosítására irányuló kérelmet az intézményvezetőhöz kell benyújtani. A Makói Egyesített Népjóléti Intézmény rászorultság alapján dönt és részesíti étkezésben az igénylőt, rászorulót. Az ellátásért térítési díjat kell fizetni, mely díj mértéke és összege a jogszabályban és a helyi rendeletben foglaltak alapján kerül meghatározásra.

Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében kell gondoskodni azokról a személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, és róluk nem gondoskodnak.

A házi segítségnyújtást hivatásos gondozók közreműködésével kell ellátni.

A házi segítségnyújtás feladata az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzése, az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakóköznyezet higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködés. Ezen túlmenően a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtás. A házi segítségnyújtást heti

pihenőnapon, munkaszüneti napon és ünnepnapokon nem nyújtunk. A gondozással összefüggő feladatellátás körzetekben történik. A házi gondozóknak szoros kapcsolatot kell kialakítani a háziorvosi szolgálattal. A házi gondozás során felmerülő egészségügyi képesítéshez kötött feladatokat megfelelő képesítés birtokában, a háziorvossal együttműködve kell végezni. A gondozásba vétel az intézményvezető intézkedési jogkörébe tartozik. A gondozásba vettek ellátása a Makói ENI keretein belüli szakmai egység feladata. Az ellátásért térítési díjat kell fizetni, mely díj mértéke és összege a jogszabályban és a helyi rendeletben foglaltak alapján kerül meghatározásra.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást saját otthonukban élő, egészségi és szociális helyzetük, koruk miatt rászorulóik részére nyújtjuk, akik az önálló életvitel mellett felmerülő krízishelyzetek elhárításához segítséget igényelnek a jelzőkészülékek használatával.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás az év minden napján napi 24 órában a gondozottak rendelkezésére áll.

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete az Egyesített Népjóléti Intézmény vezetőjének előterjesztésére döntött arról, hogy az ellátotti létszám törvényi minimum alá csökkenése okán a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást megszünteti. A folyamat elindult, várhatóan 2-3 hónapon belül zárul. Az ellátottak jelentős hányada már most is rendelkezik gondosórával, de a fennmaradó további néhány időst is megkeresik a kollégák, hogy ne maradjanak ellátatlanul. A gondosóra mára gyakorlatilag átvette a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szerepét.

Tanyagondnoki szolgálat

A tanyagondnoki szolgálat Makó városában illetve Makó város közigazgatási területén élő lakosok intézményi hiátusából eredő hátrányok enyhítésében, az alapvető szükségletek kielégítésében, a közszolgáltatásokhoz, alapszolgáltatásokhoz való hozzájutásban nyújt segítséget.

Nappali ellátás

A Makói Egyesített Népjóléti Intézmény ellátási kötelezettsége a nappali ellátás körében az

- idősök klubjára,
- nappali melegedőre terjed ki.

Idősök Klubja

Makó városban kettő telephelyen, összesen 60 férőhellyel (telephelyenként 30 férőhellyel) működik idősök klubja. Az idősök klubja működtetésének célja, hogy az otthonukban élő, mozgás- és cselekvőképes idős embereknek lehetőséget biztosítson a napközbeni tartózkodásra, a társas kapcsolatokra, az izoláció oldására, valamint alapvető higiénés szükségleteinek kielégítésére. Az idősök klubjába felvehető az a 18. életévét betöltött személy is, aki egészségi állapotára tekintettel szociális és mentális támogatásra szorul.

Nappali Melegedő

A nappali melegedő elsősorban a hajléktalan személyek nappali tartózkodására nyújt lehetőséget. A nappali melegedő igénybevétele díjtalan.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátás

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények ideiglenes jelleggel, folyamatos ellátást, illetve éjszakai benntartózkodást biztosítanak. Az átmeneti elhelyezés az alábbi formában kerül megoldásra:

- időskorúak átmeneti gondozóháza,
- hajléktalanok éjjeli menedékhelye.

Időskorúak Átmeneti Gondozóháza

Az Időskorúak Átmeneti Gondozóházába azok az állandó makói lakcímmel rendelkező időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt, vagy más okból otthonukban időlegesen nem tudnak gondoskodni. Nem vehető fel az időskorúak átmeneti gondozóházába az a személy, aki pszichiátriai vagy szenvedélybetegségben szenved. Az időskorúak átmeneti

gondozóházába a felvétel a – a szociális törvényben foglaltaknak megfelelően – az intézményvezető jogkörébe tartozik.

Az időskorúak átmeneti gondozóháza olyan átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, ahol a gondozottak elhelyezésére legfeljebb egy évig kerülhet sor. Ha a gondozott az egy év leteltével sem helyezhető a családi környezetébe vissza, az átmeneti elhelyezés különös méltánylást igénylő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembe vételével, egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható. Amennyiben a gondozott családi környezetbe történő visszahelyezésére semmi lehetőség nincs, úgy a gondozottnak a tartós bentlakásos intézménybe történő elhelyezéséhez kell segítséget nyújtani.

Éjjeli Menedékhely

A hajléktalanok éjjeli menedékhelye a hajléktalan személyek éjszakai pihenésére szolgál, ahol lehetőség van ételmelegítésre is az étkezési helyiségben. Az éjjeli menedékhelyet azok a férfiak vehetik igénybe, akik éjjeli szállása megoldatlan, függetlenül attól, hogy Makón, Makó térségében él, vagy átmenetileg tartózkodik a városban.

Gyermekjóléti alapellátások

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Család- és gyermekjóléti központ

Család- és gyermekjóléti központ a járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat.

A Család- és gyermekjóléti Központ a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységeket, valamint speciális szolgáltatásokat biztosít. Ezen feladatokhoz speciális szaktudással rendelkező szakemberek bevonása szükséges (pl. jogi tanácsadás, pszichológusi tanácsadás, családkonzultáció, családterápia, mediáció). A

központnak szakmai támogatást kell nyújtania az ellátási területükön működő család- és gyermekjóléti szolgáltatók számára. Illetékességi területe kiterjed a járást alkotó települések közigazgatási területén lakhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező lakosokra, egyénekre és családokra.

Speciális feladatai még:

- Utcai, és- ha a helyi viszonyok azt indokolják- lakótelepi szociális munka;
- Kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárás, ide nem értve a 62/E.§ és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást;
- Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat;
- Családkonzultáció, családterápia;
- Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység;
- Szociális diagnózis elkészítése.

Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsődei ellátás

A Makói Egyesített Népjóléti Intézmény személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti feladatai közé tartozik a bölcsődei ellátás. A bölcsődében a 15/1998. (IV.30.) NM rendeletben meghatározott szolgáltatásokat kell biztosítani.

A bölcsődei ellátás térítésköteles. Az étkezési térítési díjat a 29/1993.(II.17.) NM rendelet alapján minden hó 10. napjáig kell befizetni. A térítési díjat Makó Város Képviselő-testülete határozza meg az élelmezési nyersanyagköltség alapján.

Időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatás

Az 1997. évi XXXI. törvény, valamint a hozzá kapcsolódó szabályzók (ágazati törvény és módszertani levél) lehetővé teszik, hogy a bölcsőde, ha alapfeladatát nem veszélyezteti, térítési díj ellenében külön szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyeletet biztosíthat. Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a gyermek számára a szülő (gondozó) által igényelt alkalommal és időtartamban bölcsődei ellátás nyújtható a normál bölcsődei csoport üres férőhelyein.

Egészségügyi feladatok

Iskola-egészségügyi Szolgálat

(Iskola és ifjúsági orvos)

Makó Város Önkormányzata a 26/1997. NM rendelet értelmében a 6-18 éves korosztály szervezett iskola egészségügyi orvosi ellátását a Makói Egyesített Népijóléti Intézményben foglalkoztatott iskolaorvosok és iskola védőnők által biztosítja.

Az iskolaorvos végzi a 14-18 éves korú középiskolás és szakmunkásképző iskolás tanulók orvosi ellátását is. Az Iskola-egészségügyi Szolgálatnál 1 főállású iskolaorvost és 3 fő védőnőt foglalkoztatunk.

Drogprevenció

A kábítószer-kereskedelem és fogyasztás elleni küzdelem korunk egyik legégetőbb társadalmi kihívása, amely nem csupán országos, hanem helyi szinten is azonnali és határozott fellépést igényel. A droghasználat és az illegális szerek terjesztése súlyos közegészségügyi, közbiztonsági és társadalmi problémákat okoz, amelyek közvetlen hatással vannak közösségünk minden tagjára, különösen a fiatalkorúakra.

A magyar kormány egyértelmű elköteleződést mutat a kábítószer-kereskedelem elleni harc fokozása mellett, és bejelentette, hogy a jelenleginél is szigorúbb törvényi, sőt alaptörvényi szintű szabályozás bevezetését tervezi és a kábítószer-kereskedelem szereplői ellen. Ez lehetőséget teremt Makó Város Önkormányzata számára, hogy helyi szinten is megerősítse erőfeszítéseit, és hatékony, összehangolt stratégiát dolgozzon ki a probléma kezelésére, amely összhangban van kormány intézkedéseivel, ugyanakkor különös figyelmet fordít a helyi sajátosságokra.

A kábítószer-kereskedelem elleni küzdelem azért is kiemelkedően fontos, mert:

1. Közegészségügyi hatások: A kábítószerek használata súlyos egészségkárosodást okozhat, függőséget alakíthat ki, és növeli a fertőző betegségek terjedésének kockázatát. Önkormányzatunknak is felelőssége van a lakosság egészségének védelmében.
2. Közbiztonsági kockázatok: A kábítószer-kereskedelem gyakran összekapcsolódik más bűncselekményekkel, növeli a közbiztonság romlását és a bűnözés mértékét. A drogkereskedelem visszaszorítása közvetlen hatással van településünk biztonságára.

3. Társadalmi következmények: A droghasználat szétzúzza a családokat, növeli a szociális problémák számát, és jelentős terhet ró az egészségügyi és szociális ellátórendszerre.

4. Fiatalok védelme: Különösen aggasztó, hogy a kábítószer-kereskedők gyakran célozzák meg a fiatakorúakat. Kötelességünk megvédeni gyermekeinket és biztosítani számukra a biztonságos fejlődés lehetőségét.

Önkormányzatunk nem maradhat passzív ebben a küzdelemben. Míg a törvényi szigorítás és a bűnüldözés elsősorban állami feladat, a helyi közösség összefogása, a megelőzés és felvilágosítás terén jelentős szerepünk lehet. A kormány által meghirdetett szigorúbb szabályozással összhangban nekünk is fokoznunk kell erőfeszítéseinket és amiben tudunk segítenünk kell a bűnüldöző szervek munkáját.

A fentiek alapján döntött a Képviselő-testület egy rendszeresen ülésező Kábítószerügyi Egyeztető Fórum létrehozásáról, amely:

1. összefogja a helyi szereplőket (önkormányzat, helyileg illetékes kormányhivatal és tankerületi központ, rendőrség, tankerületi egészségügyi és oktatási intézmények, civil szervezetek, egyesületek, egyházak képviselőit);
2. helyi szintű stratégiát dolgoz ki a kábítószer-probléma kezelésére;
3. szervezi, támogatja és koordinálja a megelőző és felvilágosító tevékenységeket;
4. folyamatos kapcsolatot tart az országos szervekkel és biztosítja a helyi intézkedések összhangját a kormányzati politikával.

2.4.4 Közigazgatás

A fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti egységeiként járások és járási hivatalok felállítását követően, a hatáskörök többszöri rendezése után jelenleg az alábbi államigazgatási hatósági feladatok ellátása van a polgármesteri hivatal (jegyző, vagy a hivatal köztisztviselője) hatáskörében: telepengedélyezés, működési engedély kiadása,

magán szálláshely nyilvántartása, állattartás, birtokvita, a közösségi együttélés szabályainak megsértése esetén lefolytatott eljárások, közterület-használat engedélyezése, anyakönyvvezetés, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, köztemetés, termőföld adásvételi szerződés, haszonbérleti szerződés kifüggesztése, fakivágás engedélyezése, adóhatósági tevékenység. 2020-tól újra kapott a jegyző gyámhatósági feladatokat is.

Önkormányzati hatósági feladatok tekintetében ellátja a települési támogatás ellátási formán belül: rendkívüli települési támogatás, gyógyszer-támogatás, gyógyfürdő ellátás támogatása, szemétszállítási díj-kedvezmény, időskorúak juttatása, Bursa Hungarica ösztöndíj ügyintézését.

Nem hatósági feladatként végzi az önkormányzati vagyongazdálkodást, városüzemeltetési feladatokat, közfoglalkoztatást, beruházásokkal kapcsolatos ügyintézés, projektek írására, kezelésére, megvalósítására vonatkozó feladatokat, ár- és belvízelleni védekezést, hazai és nemzetközi kapcsolattartásra vonatkozó mindennemű tevékenységet.

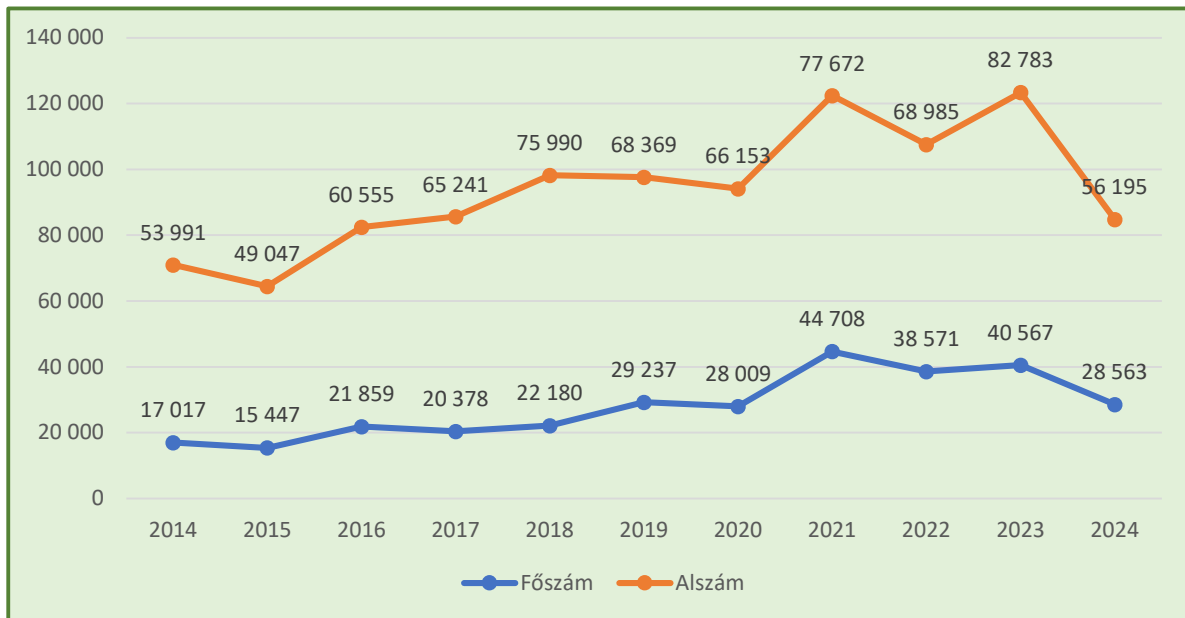
Emellett a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló Korm. rendelet alapján vannak olyan párhuzamos hatáskörök, melyek tekintetében mind a jegyző, mind pedig a járási hivatal is jogosult az eljárás lefolytatására.

A hivatal Helyi Választási Irodaként működik közre az európai uniós képviselő választások, országgyűlési képviselő- és a helyi önkormányzati választások, az országos és helyi népszavazások, nemzetiségi és területi nemzetiségi önkormányzati választások előkészítési, szervezési, lebonyolítási feladataiban.

A Polgármesteri Hivatalban folyó munkát talán legszemléletesebben reprezentáló mutató az iktatott ügyiratok illetve a képviselő-testületi döntésre előterjesztett rendelettervezetek, határozati javaslatok száma. Még akkor is igaz ez, ha például egy tájékoztató levél ugyanúgy egy iktatott ügyirat, mint az éves költségvetés előkészítésének hatalmas anyaga.

2024. évben 28.563 db irat iktatása történt főszámra, melyhez további 56.195 db alszám iktatása történt.

Az iktatott ügyiratok számának alakulása 2014-2024. években:

A képviselő-testület üléseinek előkészítésével, a hozott döntések végrehajtásával kapcsolatban az ülések számát, valamint a megalkotott rendeletek és elfogadott határozatok számát tudjuk megvizsgálni.

Év	Ülések száma	Megalkotott rendeletek száma	Elfogadott határozatok száma
2014.	27	30	495
2015.	26	33	435
2016.	25	31	425
2017.	30	36	468
2018.	20	21	379
2019.	22	19	336
2020.	14	13	200
2021.	12	12	159
2022.	21	22	267
2023.	16	20	274

2024.	15	15	330
-------	----	----	-----

Polgármesteri döntés 2020. évben		16	122
Polgármesteri döntés 2021. évben		11	131

2.4.5 Bérlakás rendszer

Makó Város Önkormányzat vagyongazdálkodása a 2015. évtől kezdődően új alapokon, megújult jogszabályi rendelkezések, és azok alapján hathatósabb bérbeadói intézkedésekkel kezdte meg a korábban kialakított bérleménygazdálkodási rendszer újra szervezését.

A vagyongazdálkodásban elsődleges szemponttá vált a klasszikus bérleménygazdálkodást érintő irányelvek megvalósítása, úgy mint a mai kor eszmeiségének megfelelő ingatlankezelés, a gyorsabb és hatékonyabb ügyintézési rendszer kialakítása, ügyfélközpontú eljárásrend, egzakt és egyértelmű bérbeadói és bérlői jogok és kötelezettségek meghatározása, a vagyongazdálkodás alapjait jelentő és azt meghatározó bevételek-kiadások megállapítása, és ezen keresztül az ingatlankezelésre jellemző költség-haszon elemzés, mint közgazdaságilag is létfontosságú szakmai irányelv.

Annak érdekében, hogy új alapokon lehessen megindítani a bérleménygazdálkodást, szükségessé vált a teljes vagyongazdálkodás rendszerszerű átvizsgálása, melynek során a hiányosságok, felmerülő problémák tisztázására sor kerülhetett, később pedig azokból okulva az új rendszerelemek meghatározása is megtörténhetett.

Fentiek megvalósítása miatt született meg 2015. évben Makó Város Önkormányzat Lakáskonceptiója, mely több szálon is elemezte a lakásgazdálkodás hiányosságait, meghatározva benne az azonnal, rövid, illetőleg hosszabb távon kidolgozni szükséges intézkedéseket is.

A helyi lakásrendelet 2015. év előtt lehetőséget biztosított 5 éves időtartamú bérleti szerződések megkötésére, melyet az új lakásrendelet módosított azzal, hogy előbb egy éves, majd jelenleg 6 hónapos határozott időtartamra jönnek létre a bérleti szerződések, azok hosszabbítására abban az esetben van lehetőség, ha a bérlő eleget tett kötelezettségeinek, karbantartotta az ingatlant, teljesítette bérleti és közüzemi díj fizetési kötelezettségét.

A 6 hónapos időtartamú szerződéses jogviszonyok által sokkal tágabb keretek között van lehetősége bérbeadónak ellenőrizni a fentiek megvalósulását, ezáltal felülvizsgálni az esetleges társadalmi együttélés szabályait megszegő, vagy egyébként jogszabálysértő magatartást tanúsító bérlőket.

Módosult a helyi lakásrendelet vonatkozásában az ügyintézési hatáskörök rendszere is, például a bérleti szerződések felmondása nem képviselő-testületi hatáskörbe került, mint korábban, hanem előbb a polgármesterébe, jelenleg a Szociális és Lakásügyi Bizottság hatáskörébe. Ez gyors és a zárt jogszabályi határidőknek megfelelő ügykezelést eredményez. A szerződések közös megegyezéssel történő megszüntetése sem maradt képviselő-testületi hatáskörben, ez polgármesteri hatáskör, a szerződések hosszabbítása pedig a Szociális és Lakásügyi Bizottság hatáskörében történik.

Az új lakásrendelet teljesen új szakaszként bevezette továbbá a műszaki jellegű intézkedések során a bérbeadót és bérlőt terhelő kötelezettségek tételes meghatározását, a bérlemények átadás-átvételi eljárása során kötelező jegyzőkönyvek felvételét, továbbá meghatározta azt is, hogyha a bérlő helyreállítatlan állapotban adja vissza a bérleményt, akkor a továbbiakban nem vehet részt másik lakáspályázaton.

Makó Város Önkormányzat tulajdonában jelenleg 215 db bérlakás található, azok kihasználtsága közel 100%-osnak mondható.

Az évenként kötelező bérleményellenőrzési feladatokon túlmenően, szintén célul tűztük ki az ügyfelekkel való szorosabb kapcsolattartást, egyrészt a nem fizető bérlők irányába a

fizetési kötelezettségek ellenőrzése érdekében, másrészt a bérlőket terhelő karbantartási kötelezettségek végrehajtása miatt.

Makó Város Önkormányzata lakásgazdálkodása során kiemelt figyelmet fordít a Makón élő fiatalok önálló élethez segítésére és családalapítási céljaik megvalósítására, így sikeresen folytatja a korábbiakban kialakított Fecskelakás programját is.

2018. 06.27. napján elfogadásra került az ún. Fecskelakás koncepció, majd a Makó, Fűrész u. 28. szám alatti társasházi ingatlannál került kialakításra négy új-garzonlakás.

4 család költözhetett be 2018. 11. hónapjában, 5 év határozott időtartamra, szociális lakbér fizetésével. Ezen időtartam lejáratával a lakások ismételt meghirdetésre kerültek.

2.4.6 Közművelődés

A 2019-ben átadott Makovecz Imre által tervezett József Attila Városi Könyvtár új lehetőségeket nyitott az intézmény életében. A kor színvonalának megfelelő körülmények hatékonyabb és magasabb színvonalú munka végzését teszik lehetővé. Az új könyvtár közösségteremtő helyé alakult, egy új szellemi rekreációs központtá vált. Új szolgáltatásaival különösen a fiatalabb korosztályt kell megszólítani. A József Attila Múzeum gyűjtőkörének megfelelően gyűjti a tárgyi emlékeket, dokumentumokat, hanganyagokat. Gondoskodik azok leltározásáról, raktározásáról, állagvédelméről, bemutatásáról, tudományos földolgozásáról. Törekedni kell magas színvonalú szakmai munka végzésére. A múzeum a makói tudományos élet egyik meghatározó színhelye. Ennek megfelelően támogatnia kell a tudományos kutatásokat, tudományos és népszerűsítő kiadványok megjelenését. Segíteni kell a múzeumi szakkönyvtár gyarapodását. A múzeum ugyanakkor a helyi oktatás és közművelődés színtere is. Fontos, hogy az intézmény minél jobban igazodjon a helyi igényekhez, biztosítsa a kulturált művelődés és szórakozás feltételeit. Ennek keretében törekedni kell magas színvonalú múzeumpedagógiai tevékenység folytatására. A kiállítások feleljenek meg a Makó lakosai és az idegenforgalom igényeinek. A skanzen értékeit népszerűsíteni kell a makóiak között. Mindezen tevékenységekhez biztosítani kell a megfelelő anyagi és technikai háttérrel, elő kell segíteni ezeknek a feltételeknek a javulását.

A városi önkormányzat szervezésében valósul meg a városi gyermeknap, a Páger Antal-színészdíj átadó ünnepség.

A Makói Szolgáltató Zrt. által működtetett Hagymaház Galéria az egyik legnépszerűbb és városhatáron túl is jól ismert kiállító helye Makónak. Havonta átlagosan 1-2 kiállítás nyílik a galériában, mindez változatlan színvonalon és igényességgel. A galéria évente átlagosan három tematikus (festészet, grafika, fotó) pályázatot hirdet meg és bonyolít le. A pályázatok különböző korosztályokat szólítanak meg, így napjainkra a pályázók köre már a város határait is túllépte, térségi, országos az érdeklődés. A Hagymaház Galéria elsődleges bemutatkozási lehetőséget biztosít a helyi művésztelepek (Natura Marosmenti Művésztelep, Makó és Térsége Ifjúsági Művésztelep), a fiatal helyi tehetségek, és a hivatásos, kortárs alkotóművészek és csoportok részére. A Makóról elszármazott, országosan is ismert jelentőségű alkotóművészeknek is immár fontos bemutatkozási helyszínévé vált.

3. Városüzemeltetés

3.1 Közvilágítási helyzet bemutatása

Makó város közigazgatási területén jelenleg 4524 lámpatest működik. A lámpatestek 15%-a korszerű LED technológiával működnek a fennmaradó 3.845 db élettartama kifutóban van. A karbantartásuk és folyamatos üzemeltetésük egyre nagyobb terhet ró a városra a lámpatestek cseréje időszerű, költsége megközelíti a 800 millió forintot. Az élettartam kifutása miatt éves szinten a lámpatestek 16-18 %-a hibásodik meg, ami más hasonló településekhez képest közel 21%-kal magasabb értéket mutat.

A rendszer kiépülésekor és fejlesztésekor a figyelem főleg a város belváros részei és a fő közlekedési útvonalai mentén történő fejlesztésre összpontosult. A továbbiakban ezért nem csak a meglévő lámpatestek korszerűsítése a követelmény, hanem a település nem belvárosi részeinek közvilágítás bővítése is. A felújítások során elsődleges cél az energiahatékonyság növelése és az energiafogyasztás csökkentése valamint a magasabb szintű szolgáltatás elérése.

3.2 Távfűtési rendszer bemutatása

A makói távfűtési rendszer jelenleg mintegy 4 km nyomvonalon található távhővezeték rendszere közel 80 %-ban még a 70-es évek végén és a 80-as évek elején épült ki. A távhőrendszert a Makói Városgazdálkodási Nonprofit Kft. üzemelteti, és tartja karban. A rendszer kiépítését követően az utóbbi negyven évben összekötésre került a két távhő körzetet előállító hőközpont, melynek során megszűnt a Deák Ferenc utcai hőközpontban a gazdaságtalan, földgáz energiát hasznosító hőtermelés, és a teljes távhőrendszer képessé vált a geotermikus energián alapuló hő szolgáltatásra. Ezen túl, csupán a Makó, Deák Ferenc utcai rehabilitáció során került kiváltásra a gerincvezeték, egyebekben más felújítás korszerűsítés nem történt. A rendszeren keresztül jelenleg több mint 874 lakossági ügyfél illetve 40 nem lakossági fogyasztó igényei vannak kielégítve. A rendszer az elmaradt felújítások okán jelenleg jelentős hő veszteséggel üzemel és rendszeresen a kisebb meghibásodások, üzemzavarok. A jelenleg mért hőveszteség a fűtési rendszerben kb 28 % a használati meleg vízvezetékben még jelentősebb közel 55 % a veszteség.

A távhőrendszer energiaellátása két hőforrásból származik:

- geotermikus energia átvételével (MATERM Kft.)
- saját hőtermeléssel 4+1 földgázüzemi gázkazán segítségével, ezek jellemzően alacsony hőmérséklet esetén a termálenergiát kiegészítve, illetve a kitermelő kutak üzemzavara során üzemelnek.

A vezetékhálózat, valamint a hozzájuk kapcsolódó fűtőmű és hőközpontok teljes körű rekonstrukciója középtávon megoldandó feladat, mivel a rendszer egyre öregebb és a korrózió következtében az ellátás biztonsága is veszélyeztetett.

3.3 Úttestek

Makó város úthálózatának hossza 322,7 km, melyből 92,7 km a Magyar Közút Nonprofit Zrt., 230 km az önkormányzat kezelésében van.

A szilárd burkolattal ellátott, portalanított felületű utak aránya a városban, amelyek önkormányzati kezelésben vannak mostanra elérte a 97 %-ot, és jelenleg csak mindössze az utak 2 %-a nem rendelkezik aszfalt burkolattal.

Poros utak, utcák jelenleg még Lesi városrészben találhatóak, valamint a város peremterületein vannak.

Az útfelületek karbantartását és síkosság mentesítést a Makói Szolgáltató Nonprofit Zrt. látja el az Önkormányzati tulajdonú és kezelésű útszakaszokon. A városban található Magyar Közút Nonprofit Zrt. kezelésében és tulajdonában meglévő útszakaszokat a tulajdonos tartja karban.

A Makó és Térsége szennyvízberuházást követően a városban található aszfalt burkolatú utak felújítása megtörtént 2013-2014-ben. A fejlesztések és felújítások ezt követően is folytatódtak és összesen pályázati és saját forrásból további 4 km hosszúságban került szilárd útburkolat a város útjaira főleg Honvéd városrészben.

A Makót átszelő 43-as fő közlekedési út jelentős hosszúságban felújításra került az Aradi tértől Nagylak irányába.

Belterületi utak kimutatása:

1. Burkolatának hossza alapján:

2. A kiépített helyi közutak burkolatának hossza (Kitöltési útmutató 2. pontja)

Sorszám	Útkategóriák a 26/2021. (VI.28.) ITM-rendelet besorolása szerint	Aszfaltbeton és öntöttaszfalt	Kő	Útburkolat fajtája Utótömörödő aszfalt	Beton	Összesen
a	b	c	d	e	f	g
12	Belterületi gyorsforgalmi utak	0	0	0	0	0
13	Belterületi elsőrendű főutak	18,59	0	0	0	18,59
14	Belterületi másodrendű főutak	0	0	0	0	0
15	Belterületi gyűjtőutak	53,207	0	1,31	1,9	56,417
16	Belterületi kiszolgáló és lakóutak	41,916	0,3	1,97	1,46	45,646
17	Belterületi közutak összesen (12+13+14+15+16)	113,713	0,3	3,28	3,36	120,653
18	Külterületi közutak	2,06	0	0	0	2,06
19	Bel- és külterületi közutak összesen (17+18)	115,773	0,3	3,28	3,36	122,713
20	- ebből (19) kerékpársáv és kerékpáros nyom összesen	0	0	0	0	0
21	Kerékpárút, gyalog- és kerékpárút	17,338	7,849	0	0	25,187
22	Gyalogutak és járdák	51,98	102,107	0	74,15	228,237

2. Útak hossza, területe és burkolata alapján:

3. A kiépített helyi közutak burkolatának területe (Kitöltési útmutató 3. pontja)

Sorszám	Útkategóriák a 26/2021. (VI.28.) ITM-rendelet besorolása szerint	Aszfaltbeton és öntöttaszfalt	Kő	Útburkolat fajtája Utótömörődő aszfalt ezer m ²	Beton	Összesen
a	b	c	d	e	f	g
23	Belterületi gyorsforgalmi utak	0	0	0	0	0
24	Belterületi elsőrendű főutak	115,258	0	0	0	115,258
25	Belterületi másodrendű főutak	0	0	0	0	0
26	Belterületi gyűjtőutak	271,5	0	6,8	9,427	287,727
27	Belterületi kiszolgáló és lakóutak	138,312	0,93	6,4	4,99	150,632
28	Belterületi közutak összesen (23+24+25+26+27)	525,07	0,93	13,2	14,417	553,617
29	Külsőterületi közutak	8,034	0	0	0	8,034
30	Bel- és külsőterületi közutak összesen (28+29)	533,104	0,93	13,2	14,417	561,651
31	- ebből (30) kerékpársáv és kerékpáros nyom összesen					
32	Kerékpárút, gyalog- és kerékpárút	24,447	30,964	0	0	55,411
33	Gyalogutak és járdák	51,99	148,299	0	96,419	296,708

3.4 Parkolók

Makó város területén a belvárosban a jelentős idegenforgalom és helyi lakosok tulajdonában lévő autók (több mint 10.000 db) miatt jelenleg kevés a gépkocsik megállási és várakozási lehetőségei, főleg a hétvégi időszakban.

Az utóbbi 5 évben jelentős fejlesztések valósultak meg a városban összesen további 297 darab parkoló került kialakítása a város 10 pontján.

- Makó, Iskola utca Szignum ált. iskola előtti területen
- Makó, Bajza utcai Návay Lajos Szakiskola előtt
- Makó, Szegedi utca 1-3 mellett 7 db parkoló örrel ellátott parkoló
- Makó, Ipari parkban gumigyár mellett 1500 m² területen parkoló 40 db beálló hellyel.
- Makó, Kálvin téren a Kálvin téri bölcsőde előtt 15 db gépkocsi befogadására alkalmas parkoló
- Makó, Deák Ferenc utca rehabilitációja során a Deák Ferenc utcán a Csanád vezér téren, a Pulitzer sétányon és a Rudnay Gyula utcán lévő parkolók is megújultak összesen 303 darab, és további 48 darab kerül kiépítésre, így összesen a Könyvtár környezetében 351 darab parkoló van
- Makó, Hagymaszobor mögött a Penny áruházhoz vezető útszakaszon, halszállás parkoló kialakítása 20 db
- Makó, Zrínyi utcai óvoda melletti területen a Zrínyi utca felőli oldalon 10 db gépkocsi megállására alkalmas parkoló kerül kialakításra. A parkoló térkő burkolatú felületet kap és a gépkocsi parkolók mellett egy kerékpártároló is kiépítésre kerül

- Makó, Nagycsillag utcán 13 db gépkocsinak megállóhely
- Makó, Justh Gyula utcán a kézilabda munkacsarnok és az orvosi rendelő okán 17 db gépkocsi megállóhely
- Makó, Széchényi tér 25. (volt Kaszinó) mögötti területen
- Makó, Szent János tér 18-20. alatti területen 82 megállóhelyes parkoló

A parkolási gondok a Hagymatikum Gyógyfürdő bővítésével párhuzamosan tovább növekedett, ezért az Önkormányzat további parkolóhelyek kialakítását tervezi főként a Hagymatikum Gyógyfürdő közvetlen környezetében.

3.5 Kerékpárutak

A kerékpárutak jelenleg 23 ezer 450 méternyi hosszan hálózák be a város területét.

A kerékpárutak karbantartását és kezelését Makó Város Önkormányzata látja el.

A kerékpárutak fejlesztése továbbra is fontos feladat az Önkormányzat részére ezért a tervekben szerepel egy olyan kerékpárút hálózat kiépítése melyen keresztül a város minden része elérhető.

3.6 Járdaprogram

Városi járdahálózat hossza: 228 km

A gyalogjárdák burkolata vegyes képet mutat úgy állapotuk, úgy fajtájuk szerint is.

A járdák felújítása és karbantartása folyamatos.

A felújítás hosszútávú koncepció alapján történik a város egész területét felölelő felmérés alapján a szükséges felújítási koncepció kidolgozásra került mely előre mutatva határozza meg a célokat.

A 228 km-es hálózataból jelenleg még az elkészített felmérés alapján jelenleg még 19 km hosszúságú járdaszakasz felújítása szükséges az elkövetkező 5 évben.

Makó Város Önkormányzata 2017-ben elindította a saját forrás felhasználásával megvalósuló járda-felújítási programját.

Az évek során a járdaprogramoknak köszönhetően mely saját forrás bevonásával valamint központi költségvetés támogatása mellett 25 km hosszúságban újult meg járdafelület

városunkban. A felújítások során alkalmazott technológia főképpen a díszburkolatok alkalmazására helyezte a hangsúlyt.

Jelentős területű járda újult meg a Makó Városi Könyvtár és Környezetének rehabilitációja során további 1,4 km hosszúságban kaptak új burkolatot a járdák a Deák Ferenc utcán, Rudnay Gyula utcán és Pulitzer sétányon.

3.7 Csatornahálózat

A belvízvédelem Makó város területén és környékén kiemelt fontosságú, mert a város mély fekvésű területen helyezkedik el, így a talaj felszínén elöntések, belvizek alakulhatnak ki. Ezért a város igazgatási területének nagy része belvíz szempontjából veszélyeztetett, a belvízhelyzeten javított a 2013-ban kibővített szennyvízcsatorna hálózat.

A város belterületének kb. 73%-a rendelkezik valamilyen csapadékvíz-elvezető műtárggyal, azonban a részleges kiépítettség miatt az egyenletes lefolyás nem mindenütt biztosított. A hálózat bővítése mellett azonban a már meglévő rendszer elemek fejlesztése is szükséges. Csapadékvíz-elvezető csatornák a 60-as évektől kezdve kezdtek épülni a városban, de a hálózat bővítése most is időszerű és a rendszer aktuális elemeinek felújításával jelenleg is tart. A csapadékvíz-elvezető-hálózat hossza több mint 200 km.

Jellemzően Honvéd és Gerizdes városrészben nincs kiépítve a csapadékvíz elvezető rendszer – ennek megvalósulása fejlesztési célként fogalmazódik meg.

Makó, Honvéd városrészben 2019-ben a csapadékvíz-csatornarendszer rekonstrukciója részlegesen megtörtént.

A csatornák mindössze 12%-a zárt, a műtárgyak fennmaradó 88%-a pedig nyílt kialakítású. 40%-ban burkoltak, míg a burkolatlan, földmedrű csatornák aránya 60%. A meglévő csatornarendszer teljes felújításra, több helyen átépítésre szorul. A belterületen összegyűlt csapadékvíz a befogadó csatornák elhanyagolt állapota miatt csak lassan, gyakran visszaduzzadva tud lefolyni.

A korábban elmaradt karbantartási munkálatok következményeinek felszámolása, és folyamatos karbantartása esetén és egy esetlegesen kiépített tározóval megoldható a város biztonságos vízelvezetése. A város csapadékvíz csatornáinak fő befogadója a Nagyér csatorna, melynek teljes hossza 1.920 fm. Ebből 1 km-es szakasz burkolt, ezen belül 800 fm zárt szelvényű. Részben a vizek mennyiségének növekedése az egyre nagyobb felületeken alkalmazott szilárd burkolatok miatt, részben pedig a karbantartások elmaradása miatt a főgyűjtő-csatorna rekonstrukcióra szorul. Ennek érdekében az önkormányzat éves rendszerességgel a partélt karbantartja, de a mederfeneket már nem kotorja mivel annak mélysége megfelelő. A karbantartásnak köszönhetően a városban összegyűjtött csapadékvíznek gyorsabb lefolyása van a külterületi fogadó csatornaszakaszokba.

A Nagyér csatorna rekonstrukciójának előkészítése érdekében az önkormányzat elkészítette engedélyes kiviteli tervét, forrásbevonás folyamatban van.

A csapadékvíz elvezető rendszer (nyitott-zárt) felmérése alapján a tervező elkészítette a rendszer állapotáról szóló összefoglaló jelentést illetve elkészíti az állapotterveket is.

Az állapottervek alapján elkészítette a rendszer teljes elemzését, az elemzés alapján a csapadékvízrendszerre vonatkozóan összeállította a stratégia fejlesztések irányait a szükséges felújításokra javaslatot tett, melyet egy intézkedési tervdokumentációba foglalt.

A szakértő elkészítette az előzetes költségvetés tervezetét a felmérés alapján a szükséges munkák kivitelezésére.

A csapadékrendszer felmérést a 2020. költségvetési évben előzetes egyeztetések alapján a vízügyi hatóság által elfogadott vízügyi szakember felmérte:

Legfontosabb célként megjelölve:

- Makó Honvéd szivattyútelep teljes rekonstrukcióját, mely a város keleti városrészében felgyülemlett csapadékvizet emeli át a Jángori csatornába melyet az önkormányzat a meglévő vízjogi üzemeltetési engedély figyelembevételével el is végzett 2022-ben.

- Záportározók kialakítása a város közvetlen környezetében, tekintettel arra, hogy a környezetváltozás következtében egyre fontosabb feladat a lehullott csapadék megőrzése.
- Egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetni arra is, hogy a lehullott csapadék egy részét helyben szikkasszuk el ezzel is a talaj nedvességét megfelelő szinten tartva.

3.8 Zöldfelület karbantartás

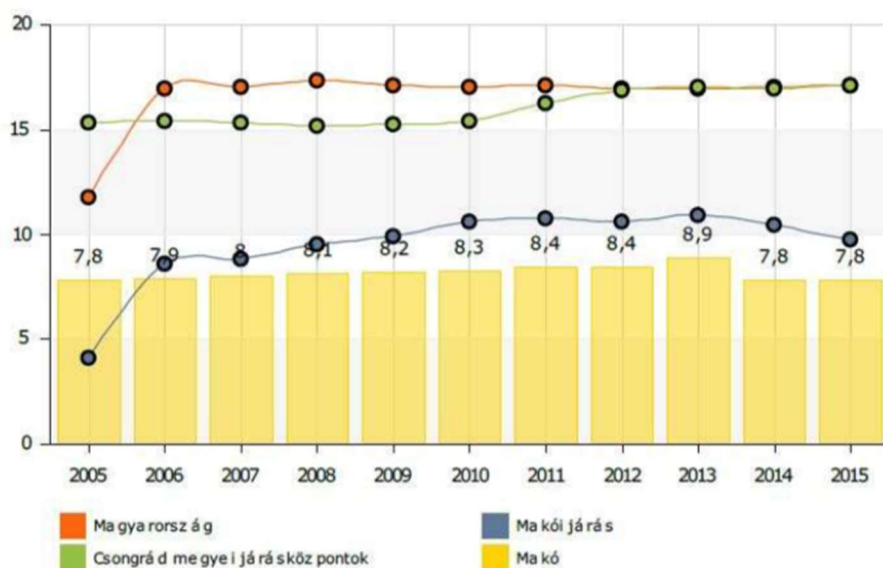
Makó város védett természeti értékek is védelem alatt állnak. Hét városi és tizenkilenc városrészi jelentőségű védett zöldfelülettel gazdálkodhatunk.

A települési zöldfelületi rendszer összekötő elemei a közlekedési felületek zöldfelületei, útmenti zöldsávok, fasorok, egyéb zöldfelületi jellegű vonalas elemek, vízfolyások, melyeknek jelentős szerepe van a szigetszerűen elhelyezkedő zöldfelületi elemek összekötésében, összefüggő zöldfelületi rendszer kialakításában.

A város zöldfelületi rendszerének sajátos karaktert adnak a széles utcák fasorai, fásított, zöld sávjai. Különösen szép utcakép jön létre ott, ahol egységes, azonos korú és fajú egyedekből áll a fasor, így kiemelendő a Kálvária utca, Vásárhelyi utca, Deák Ferenc utca, Erdélyi püspök utca, Teleki László utca, Kertész utca, Kökény utca, Platán utca, Lisztes utca, valamint Harmat utca. A kisebb lakóutcákat többnyire a lakók vegyes kiültetései, dísz- és gyümölcsfák díszítik.

A város belterületének zöldfelületi borítottsága viszonylag kedvező, mely elsősorban a kiterjedt családi házas beépítésű területeknek, a jelentős növényállománnyal rendelkező köztereknek, a széles közterületeknek és az utakat kísérő zöld sávoknak, valamint a nagyszámú, jelentős zöldfelületi borítottságú intézménykertnek köszönhető.

Az egy lakosra jutó zöldterület nagysága 8 m² körüli, mely érték magyarországi és megyei viszonylatban is alacsonynak mondható, amit az alábbi ábra szemléltet:

Forrás: www.teir.hu/its

A városban elszórtan számos zöldterület található, melyek azonban többnyire kis méretűek, így komplex funkciójú – játékra, sportolásra, pihenésre egyaránt lehetőséget nyújtó – közparkok nem alakultak ki. A közparkok, közkertek, valamint a telepszerű beépítésű lakóterületek közhasználatú zöldfelületei elsősorban a játékra, pihenésre nyújtanak lehetőséget, szabadtéri sportolásra a nagyobb kiterjedésű sportterületek, illetve 1-2 kisebb sportpálya áll rendelkezésre, a szabadtéri rekreációs igények kielégítését szolgálják továbbá a közösségi élet kedvelt színterei, a városközpont reprezentatív közterei. A Maros parti terület további lehetőséget kínál a szabadban történő felüdülésre, kikapcsolódásra, itt elsősorban a közelmúltban megépült Lombkorona sétány tanösvény, valamint a Maros Kalandpart rekreációs terület említhető.

Az egyes városrészek zöldfelületi, zöldterületi ellátottsága eltérő, s a zöldfelületek kondicionáló, használati és esztétikai értéke is jelentős eltéréseket mutat városrészenként. A közterei és nagyobb zöldterületei, valamint a telepszerű beépítésű lakóterületek közcélú zöldfelületei révén a városközpont és az ehhez közeli nyugati városrészek, a Vertán és a Bajcsy-Ráday városrész a legjobban ellátott közhasználatú zöldfelületekkel. A város keleti felében kevesebb a zöldterület, így ezekben a városrészekben – Újváros, Honvéd, Gerizdes – több olyan területrész található, ahol a közhasználatú zöldfelületek a lakóterületektől nagy

(500 m feletti) távolságra található. Különösen a város északi része (Újváros) és a Honvéd városrész ÉNy-i része hiányos zöldterületekben. Makó különálló belterülete, Makó-Rákos zöldterülete megfelelő nagyságú, alkalmas a városrész ellátására, ugyanakkor jelenlegi kialakítása és funkciója következtében alacsony használati értékkel bír.

Az intenzíven fenntartott zöldfelületi elemekben a Makó központi intézményeit, tereit magában foglaló Városmag a leggazdagabb. A zöldfelületek esztétikai megjelenése, gondozottsága a belvárosban a legmegfelelőbb. A városmagi zöldfelületek a legjobban felszereltek, a díszítő értéket növelő virágok (egynyáriak, évelők, rózsák) és a változatosságot fokozó cserjék aránya is itt, a turisták által leginkább látogatott városrészben a legnagyobb. A települési lakóterületek zöldfelületei többnyire változatos megjelenésűek, de a folyamatos karbantartás, ifjítás hiánya itt már megmutatkozik. Extenzív fenntartásúak, megjelenésükben kevésbé változatosak, sok helyen csak gyepszínttel fedettek viszont a peremterületek, különösen a Honvéd városrész, valamint Makó-Rákos zöldterülete.

A helyi védettség alatt álló fák száma 53 darab. Legidősebb ezek közül a Megyeház utcán található Juhász Gyula emlékfa, mely több mint 200 éves. Képviselő testületi döntés alapján elkészült a magánterületeken levő idős, értékes fák felmérése is, a védett fák faápolási, nyesési munkái pedig ütemezetten megvalósítandó feladat.

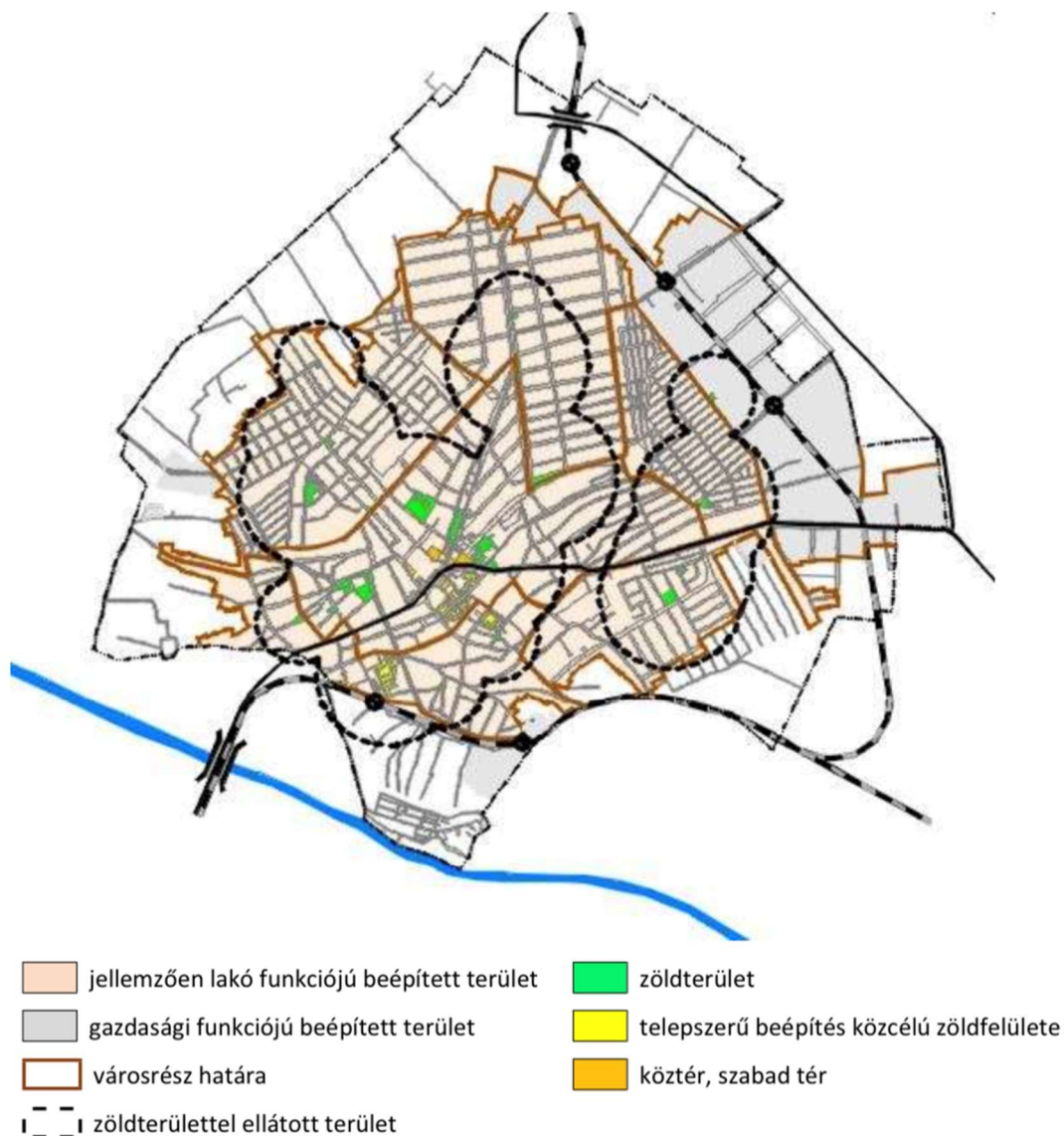
A 2000-ben elkezdődött babafa program során 2025. tavaszáig 4.817 darab fa ültetése valósult meg a város belterületein. Külterületen az önkormányzati erdőterületek jelenlegi nagysága 12,7 ha. Az erdők nagy része part- és töltésvédelmi besorolású elegyes nyárfaerdő a Maros-folyó árterében. Az erdőtervek ezen területekre elkészültek, az erdőgazdálkodás végrehajtása folyamatos, a ritkítási és pótlási munkálatok megtörténtek. Maros-parton a volt versenypálya területén a kemping melletti terület átminősítése és 4,6 ha tölgyerdő telepítése valósult meg. Hosszú távú stratégia az Ószegedi út mentén található zártkertek telekalakítása után erdőgazdálkodási tevékenység megkezdése. A telekalakítások után a maximálisan erdőtelepítésre.

A zöldfelületek karbantartását nagy részben a Makói Szolgáltató Nonprofit Zrt. végzi saját munkavállalói és közfoglalkoztatottak bevonásával. A közfoglalkoztatottak létszámának csökkenésével egyre nagyobb szerepet kell átadni a zöldfelületek karbantartásában külső vállalkozók számára, főleg a füves területek ápolása során.

A városi fejlesztések során egyre nagyobb hangsúlyt fektet az önkormányzat arra, hogy az újonnan kialakított közterületi zöldfelületek minimális gondozási feladatokat adjon a fenntartásuk során.

A meglévő zöldfelületek védett fasorok és fák gondozása folyamatos, ezen feladatok ellátására arra szakosodott vállalkozóval meglévő szerződés alapján a főkertész szakmai felügyelete mellett kerül sor.

Makó város területén található fák mennyisége több tízezer darabra tehető ezek felmérését 2026-évre (fakataszter) tervezte az önkormányzat elkészítését.

3.9 Épített örökség

Makó egyedülálló épített örökséggel, sokszínű épületállománnyal és ezáltal meghatározott egyedi karakterrel rendelkezik, mely sajátos városszerkezeti térben – ún. háromszögletű terek szövetében - integrálódva nyerte el mai formáját. Makó településszerkezetét alapvetően a Maros és a piac határozta meg, építészeti karakterét pedig a vallási alapon tömörülő törzsökös városrészek formálták. S bár mára ezen térformáló erők nem hatnak oly’ mértékben, továbbra is meghatározzák az alapvető irányt és értékeket a településen, melyhez szervesen illeszkednek Makovecz Imre organikus épületei. A világhírű építész épületeinek egyedülálló gyűjteményével büszkélkedhet Makó (tizenegy épület és további két köztéri alkotás, valamint számos terv, amely még megvalósulásra vár), melyek közül a Hagymatikum Termál- és Gyógyfürdő – immáron befejezettségében, teljességében - egyesíti mindazt, ami az újkori Makót jellemzi: a víz templomaként a gazdag vallási múlt utal, organikus jegyeivel, földből feltörő és az ég felé törő kontinuitással a mezőgazdasági alapokra építő, de kitörni képes közösség épülete, mely egyben alkalmas arra is, hogy a világ bármely tájáról ideérkezőt ámulatba ejtse. A természeti és épített környezet így nyújtott a múltban, és nyújt a jelenben is erős alapot a jövőre, a közös fejlődéshez. Ezen értékek védelme, fejlesztése és mind szélesebb körű integrálása kiemelt feladatunk a következő években is.

Ezen feladatok következő lépése volt Makovecz Imre 4 makói épületének műemléki védelem alá helyezése, amely folyamat végén a Makón meglévő műemlékek száma 20-ra emelkedhet. Emellett több mint kétszáz épület áll helyi egyedi védelem alatt és kiemelt figyelmet kap a történeti belváros. A védett építészeti örökség sajnos sok veszteséget szenvedett el az elmúlt évszázadban. Az újkori fejlesztések (panelos építés) egy jelentős épületállományt tüntetett el, míg a legújabb kori fejlesztések sem tudnak sok esetben kompromisszumot kötni a meglévő épített környezettel. A településközpont építészeti sűrű és változatos, nagy energiákat - és sokszor áldozatokat - kíván a területnyerés és az egységes arculat megteremtése. Az elmúlt évek megszorított gépjármű forgalma és a számos közműfejlesztés ezt a szövetet csak bonyolultabbá tette. Egy-egy beruházás, fejlesztés, felújítás tud ezen a szöveten csomópontokat felszabadítani, kitisztítani. A felújítások anyagi vonzata és a mai kor igényei tovább nehezítik az épített örökség védelmét, megújulását. Ennek érdekében az önkormányzat a beruházások mellett további parkolókat

szabályoz- és alakít ki, növeli a zöldfelületeket és azok használati értékét. A 2018-ban megújított támogatási rendszer több tucat épület megújulásához biztosított forrást, melynek lehetőségeihez mérten történő folytatása szükséges.

A történeti belvárost érintő fejlesztésekkel párhuzamosan számos alközpont újulhatott meg az elmúlt években egy-egy oktatási vagy más közintézmény kapcsán (Almási iskola, Szabó „Sonka” László Makói Kézilabdacsarnok, Kisposta felújítása stb.). Ezen alközponti közintézmények és területek ütemezett és tematikus (energetikai, állagvédelmi, közlekedés infrastruktúra stb.) megújítását folytatni kívánjuk a jövőben, különös tekintettel az oktatási és egyéb szociális gondoskodást nyújtó intézményekre és a Maros-partra.

Külön említést érdemel, hogy 48 db védett köztéri alkotást is nyilvántartunk. Az elmúlt években ismételten számos köztéri alkotás készült el, vagy újult meg. A Kálvária kápolna stációinak megsemmisült ábrái új domborművekkel gazdagodhattak, de a kápolna és környezete is megújulhatott. A Nemzeti Összetartozás gondolatát erősítő Turul madár felállítása és a helyi örökség megújulását hirdető Korsós lány szobor közterületen történő újbóli elhelyezése környezetük megújulását és felértékelődését is eredményezte. Mindezek mellett számos kisebb emlékjel, emléktábla és emlékfá is kihelyezésre került, vagy éppen megújult. Ezen kisebb beruházások is a szűkebb épített környezet megújulását és a városi szövetbe történő erősebb integrálódását eredményezték. Továbbra is célunk a város történelmére építő, élettel teli közösségi terek kialakítása és fenntartása.

3.10 Turizmus

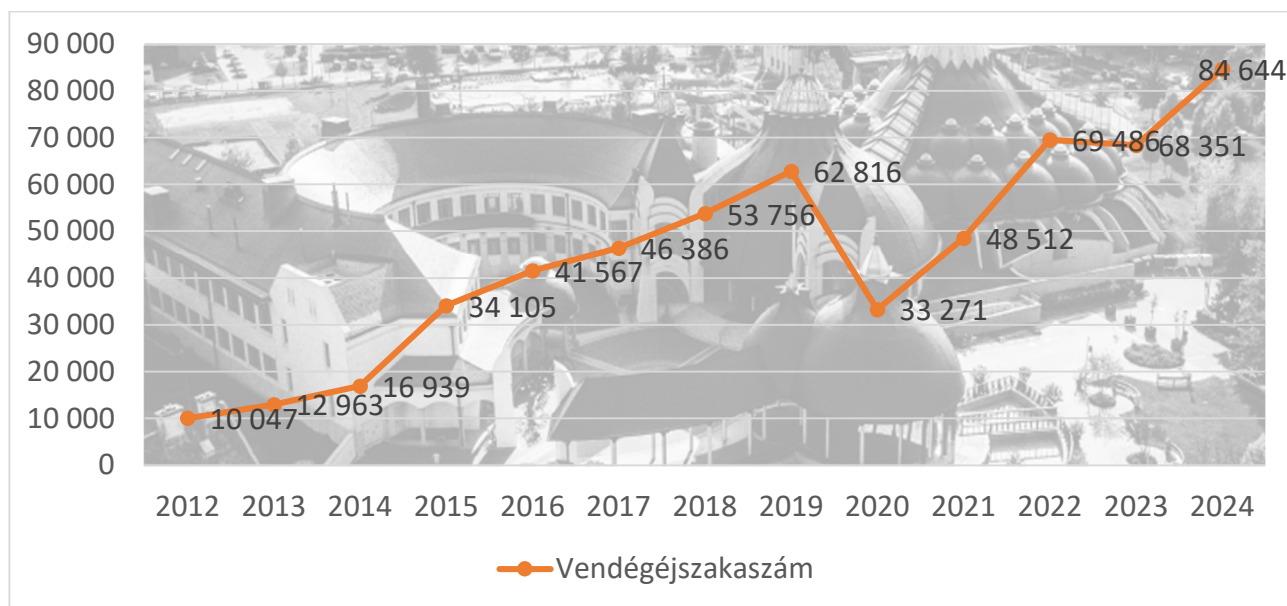
A turizmus tekintetében Makó rendkívül nagy potenciálokkal rendelkezik. A város legfontosabb turisztikai attrakciója a Hagymatikum Termál- és Gyógyfürdő, amely a látogatók nagy számát vonzza a városba.

További lehetőségeket rejt magában a természetközeli és aktív turizmus, különösen a Maros Kalandpart és a Lombkorona sétány fejlesztései révén. Az idegenforgalom gátját jelenleg a szálláshely- kapacitások az elmúlt időszakban a vendégéjszakák számának növekedésével párhuzamosan jelentősen bővültek. A turisztikai kínálat a fentieken túl kiegészül a programturizmussal, mely ugyancsak fontos része Makó turisztikai céljainak. Városunkban jelenleg 110 szálláshely üzemel, szemben a Hagymatikum nyitáskori 15 darab szálláshellyel

szemben, a fürdő bővítésével ezen szolgáltatást nyújtó vállalkozások számának emelkedésével számolhatunk. A Hagymatikum nyitása óta a vendégéjszakák száma több mint nyolcszorosára emelkedett, az újabb beruházással szintén vendégéjszaka szám emelkedést prognosztizálunk.

Az alábbi ábrán nagyon szépen kirajzolódik a belföldi vendégek egyre növekvő jelenléte. Korábban a város országon belüli periférikus elhelyezkedésének, valamint ezzel párhuzamosan a szerb és a román határ közelségének köszönhetően főleg külföldi turisták érkeztek a városba. Az M43 autópálya megépülésével azonban Makó felkerült a turisztikai térképre is, és a belföldi vendégek számára is könnyen elérhetővé vált. A külföldi vendégek döntő hányada továbbra is a két szomszédos országból érkezik a városba. Hátrány ugyanakkor, hogy az átlagos tartózkodási idő még 2017-ben sem érte el a 2 vendégéjszakát, azaz a legtöbb városba látogató turista nem tölt el számottevő időt Makón, ezen a román határnyitás sem segített; az ingázó turisták jelenléte továbbra is jelen van.

Makó kiemelkedő, mára országos-nemzetközi hírnevű turisztikai és gyógyászati létesítménye a Makói Termál- és Gyógyfürdő, azaz a Hagymatikum. A fürdőt 2012-ben adták át, Makovecz Imre, Csernyus Lőrinc és Turi Attila tervei alapján. A fürdő Makó központjában, mintegy 13 ezer m²-en terül el. A gyógyvíz hőmérséklete 41C°-os. Befogadóképessége 1600 vendég/nap. A wellness részleget medencék egész sora képviseli, pl. 33 m-es kültéri úszómedence, barlang medence, gyógytorna medence, csúszdamedence, kültéri élménymedence, kaland medence, pancsoló és bébi medence, sakk, relax, súlyfürdő, tocsogó, brüggölő stb. medence. E mellett rengeteg wellness szolgáltatás, szauna, gyógyszolgáltatások is működnek a létesítményben.

A fürdőt mára fölfedezték a külföldiek, forgalmának mintegy 70%-a Romániából érkezik, de Szerbiából is érkeznek vendégek.

II. VÁROSPOLITIKAI CÉLOK ÉS INTÉZKEDÉSI JAVASLATOK

1. A jövő pénzügyi és gazdasági alapjának megteremtése

Az elmúlt évek kihívásai, mint a Covid-járvány, az orosz-ukrán háború, az energiaválság nehéz döntések elé állították Makót is és ezen kihívások egy része mind a mai napig érezteti a hatását. A városvezetés folyamatosan keresi azokat lehetőségeket, melyek segítségével egy erős jelent és egy bizakodásra okot adó jövőt tud építeni, melyben minden helyi lakos, család és vállalkozás meg tudja találni a boldogulását. A közös cél az, hogy Makón ne csak születni, hanem itt élni és itt képzelni el a saját, illetve gyermekeink, unokáink jövőjét is érdemes legyen.

A világ folyamatosan változik, így új és újabb lehetőségeket kell keresni annak érdekében, hogy Makót ne csak a helyiek, hanem az ide érkezők számára is vonzóbbá tudjuk tenni. Napjainkban az egyik legjobban fejlődő és a legnagyobb potenciált kínáló gazdasági ágazat a turizmus, mely mellé városunk is letette a voksát. Turisztikai zászlóshajónk a Hagymatikum Gyógyfürdő, melynek bővítése a tavalyi évben befejeződött. Magyarország Kormányának köszönhetően egy több mint 10 milliárd forintos, óriási léptékű beruházás valósulhatott meg városunkban. Az új részleg átadása óta még nem telt el egy év, de már most bizakodásra ad okot az a számadat, mely azt bizonyítja, hogy a korábbi januári hónapokban átlagosan 20 ezer vendég érkezett hozzánk, 2025 első hónapjában ez a szám meghaladta már a 35 ezer főt. További növekedés várható továbbá, hogy Románia 2025. január elsejével teljes jogú tagja lett a schengeni övezetnek, a rendszeres határellenőrzések megszűnésével már most az tapasztalható, hogy jóval több vendég érkezik Makóra a szomszédos országból.

Makó nem csak a turisztikai értékeinek a növelésében lát potenciált, hanem a gazdaság egy másik jelentős ágazatában, az iparban is. Városunk ipari parkjában lassan pontot tehetünk egy óriási beruházás végére. A világ egyik vezető élelmiszeripari cégcsoportja, a kínai tulajdonú COFCO-csoport leányvállalata, a csomagolóanyagot előállító Benepack Hungary Kft. épít gyárat Makón. A befektetők 30 milliárd forintos fejlesztésével párhuzamosan, Magyarország Kormányának a támogatásából, 6 milliárd forintból az ipari park

infrastrukturális hálózata korszerűsödik és bővül. A Makói Ipari park ezáltal várhatóan felértékelődik, így további új vállalkozások megjelenésére is számíthatunk.

Mind az új gyár, mind a Hagymatikum Gyógyfürdő bővítése számos új munkahelyet kínál a makóiak számára. A Benepack az első ütemben 150 főnek kínál munkalehetőséget, de a befektetők már tervezik a kapacitásbővítést, ami újabb munkahelyeket fog teremteni.

A fenti eredményeket Makó városa önállóan nem tudta volna megvalósítani, csak szövetségesek segítségével. Magyarország Kormánya is óriási lehetőséget lát városunkban, ezért partnerként tekint ránk. Az állami és uniós forrásoknak köszönhetően Makó a fejlődés útján jár, olyan beruházások valósulhattak meg, illetve vannak jelenleg is folyamatban, melyek segítségével minden makói számára egyértelművé válik, hogy valóban érdemes itt élni!

A már korábban említett nehézségek ellenére városunk Képviselő-testülete folyamatosan arra törekszik, hogy támogassa a lakosságot, a családokat, mikro-, kis- és középvállalkozásokat. A városvezetés eddig is jól és felelősségteljesen gazdálkodott, melynek eredményeként – a számos nehézség ellenére is – segíteni tudta a gyermekeket, az időseket és a családokat egyaránt. Ezt a jól kiépített és önként vállalt támogatási rendszert érdemes folytatni, hiszen Makó közössége számít rá. Ezért a 2025-ös költségvetés középpontjában is a makóiak megsegítése áll a város további fejlődése mellett. Az idei évben is nagy hangsúlyt kell fektetnünk a rászorulóknak támogatására, a szolgáltatások fejlesztésére, a közösség összetartását erősítő események biztosítására.

Makó a fejlődés és a gyarapodás útján jár, ahonnan nem szabad letérni. Az elmúlt években megmutattuk mindenki számára azt az irányt, amit annak érdekében követünk, hogy városunk és annak közössége folyamatosan gyarapodjon.

2. Közszolgáltatások fejlesztése

A közzolgáltatások magas színvonalának biztosítása érdekében folyamatosan figyelemmel kell kísérni az önkormányzati intézmények szakmai és gazdasági tevékenységét. Biztosítani kell az intézmények jogszabályi követelményeknek való megfelelését. Részletes átvilágítást

kell készíteni az önkormányzati intézmények gazdálkodásáról és annak eredményeképpen intézkedési tervet kell összeállítani a feladatok és erőforrások racionalizálása érdekében.

A vagyongazdálkodás keretében a rendelkezésre álló vagyon, anyagi eszközök, tulajdonosi jogosítványok gazdaságos, célszerű hasznosításával növelni kell a bevételeket. Az önkormányzati vagyon állagának megőrzéséhez szükséges anyagi eszközöket az éves költségben meg kell tervezni.

Szociális intézkedések

A rendkívüli települési támogatás esetében a kérelmezői jövedelemhatárok feljebb vitelével a jogosultak körét bővíthető.

A gyógyszer-támogatás összegének 48 ezer forintról 72 ezer forint/év-re emelésével, elérhetjük az alap közgyógyellátás havi 6000-Ft-os összegét.

A bevezetett időskorúak juttatása keretében egyszeri támogatásra jogosult az a személy, aki a 65. életévét betöltötte a tárgyév május 1. napjáig, illetve december 31. napjáig. Az időskorúak juttatásának összege 10 000 Ft.

Tovább szélesítette az ellátási palettát a 2022-ben bevezetett rendelkezés, amely szerint a képviselő-testület külön határozattal a rendelet III. fejezetében szereplő ellátásokon felül, attól eltérő feltételekkel egyéb ellátás keretében nyújtandó juttatásról dönthet.

3. Városi infrastruktúra fejlesztése

A város közvilágítással összefüggő kiadásainak csökkentése, a közvilágítás-fenntartás ökológiai lábnyomának csökkentése, további célja egy költséghatékonyabb, a vonatkozó szabványnak megfelelő, alacsonyabb karbantartási kiadásokkal járó közvilágítás kiépítése. A közvilágítási rendszer mérhetővé/szabályozhatóvá tétele.

Megoldandó feladatként jelentkezik továbbá a külterületi lakott ingatlanokat megközelítő útszakaszok megvilágítása. Itt a ritkább beépítettség, illetve gazdaságossági okok miatt elsősorban irányfényt adó lámpatestek felszerelését javasoljuk.

A közvilágítás-fejlesztéseknek igazodniuk kell a megvilágítandó épületek történelmi múltjához és funkciójához, a közlekedésfejlesztési koncepcióhoz, a játszóterek felújításának koncepciójához, az utak útkategória besorolásához.

A fejlesztés közvetlen célcsoportja a település lakossága. A jelentős mértékű energiaköltség-megtakarítással az Önkormányzat gazdasági helyzete javul, a felszabaduló gazdasági forrásokat a lakosság közvetlen élőhelyének fejlesztésére tudják fordítani. Az új beépítésre kerülő fényforrások jelentős mértékben csökkentik a fényszennyezés hatásait.

A távhőrendszer elmaradhatatlan felújítás érdekében az üzemeltető Makói Városgazdálkodási Nonprofit Kft., mint engedélyes távhőszolgáltató pályázatot nyújthat be a távhőszektor energetikai korszerűsítése témában.

Járdaprogram folytatása

A járda-felújítási program folyamatosságának köszönhetően egyre csökken a megújítandó járdák hossza. A járdaprogram és a START járdaprogram elmúlt évekhez hasonló intenzitású folytatásával a megmaradó rossz állapotú járdaszakaszok felújítása 2030-évig befejeződik. Európai Unió pályázati források lehívásával utak és felújítandó út menti járdák fejlesztésére nyílik lehetőség.

Csapadékvíz elvezető rendszer rekonstrukciója

A csapadékvíz elvezető rendszer (nyitott-zárt) felmérése alapján elkészült a Nagyér csatorna – mint az egyik főbb befogadó csatorna – kiviteli és engedélyes terve. A stratégia fejlesztések irányai megfogalmazásra kerültek, amelyek szükséges felújításokra javaslatot

tettek: szükségessé vált egy záportározó és kapcsolódó létesítményei megtervezése, utóbbira is elkészültek az engedélyes és kiviteli tervek.

4. Tudatos városfejlesztés

4.1 Páger mozi és rendezvényház

Makó belvárosában az évtizedekig működő Páger Antal Filmszínház 2007-ben zárt be. A mozival közös épületben üzemelt Makó város központi konyhája is. Az épület jelenleg évek óta kihasználatlan. Az épületegyüttes két részből áll: egy a helyi védelem alatt álló épületrészből (549,91 m²), és egy védelem alatt nem álló moziépületből (1152,13 m²).

A meglévő épületegyüttes alapja az utcai fronton álló, XIX. század végi eklektikus stílusú, földszintes épület, amely eredetileg vendéglő céljára készült, előkertjében a „Sörkert”-ként ismert kerthelyiséggel. Az 1930-as években az épületet egy udvari szárnyal bővítették, amelyben a mozi működött. A szomszéd telken álló gimnázium felől egy rendkívül nyomasztó tűzfalként jelenik meg az épület, mely belülről is elavult minden tekintetben: az épület teljes építészeti, közmű, gépészeti és elektromos felújításra szorul.

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete tervbe vette a Páger Mozi és Rendezvényház kialakítását. Makovecz Imre terveire épülően engedélyezési és kiviteli tervdokumentáció elkészítésére szerződött a tervező Makona Kft.-vel. A beruházás több ütemben valósul meg. A fejlesztés jelenleg is zajlik kormányzati támogatás felhasználásával.

Az I. ütem 1. szakaszában az utcafronti, helyi védettségű volt városi konyha épület felújítása indult meg, melynek során az ingatlan tetőcseréje, nyílászárók és földem cseréje, szigetelési munkálatok, illetve a homlokzati vakolatok, díszítések teljes felújítása valósul meg. A további belső munkálatok és a régi moziépület rendezvényteremmé történő kialakítása ezt követően – a II. ütemben - veheti kezdetét.

A megindított beruházás eredményeként a helyi védelem alatt álló épületrész teljes szerkezeti védelmet és végleges utcai homlokzati megjelenést kapott.

4.2 Komplex Maros-parti attrakciófejlesztés

4.2.1 Kerékpárút építése a Maros-partra

A Révész utcától az Aradi utcáig húzódó fejlesztés hét tervezési szakaszra bontható az alábbiak szerint:

- I. szakasz: Révész utca – 43-as főút átvezetés – árvédelmi töltés;
- II. szakasz: Liget utcai csomópont – vasúti átjáró – árvédelmi töltés;
- III. szakasz: Strandhoz vezető út melletti gyalog- és kerékpárút;
- IV. szakasz: Strand körút kerékpársáv;
- V. szakasz: Vadászház utca és Tisztás köz kiépítés;
- VI. szakasz: Árvédelmi töltés – Szúnyog utcai vasúti átjáró;
- VII. szakasz: Szúnyog u. szélesítés – Kelemen L. utca kerékpársáv.

A különböző szakaszoknál kerékpársáv és önálló kerékpárút vegyesen kerül kialakításra, a kerékpársávoknál a biztonsági felfestések mellett a szükséges útszélesítéseket az elkészült engedélyes és kiviteli tervek tartalmazzák.

4.2.2 Vadászház

A projekt keretében látogathatóvá válik a Maros part árterében meghúzódó üdülő épületet, a több állomásos túraútvonal végpontjaként, amely kapcsolódnak már meglévő turisztikai attrakcióhoz. Az egykori vadászház felújításával egy többfunkciós ökoturisztikai központ jön létre. Az edutainment elvét követő interaktív kiállítás az épület két szintjén és a kültéri tanösvényen tekinthető meg. Központi témája: a Maros és térsége értékei, beleértve a gyógyiszap és a fűrt kutakból származó termálvíz gyógyászati hasznosításának természeti-táji alapját, az ártér és a ligeterdők különleges élővilágát, a folyó társadalmi, gazdasági, településformáló szerepét is. A kiállítás hagyományos és digitális bemutatási eszközöket és interaktív „élményelemeket” integrál. A látogatók minőségi kiszolgálását előtér-recepció, vizesblokkok, ajándékbolt, teraszok, kültéri kerékpáros szerviz- és pihenőpont szolgálja. Az épület akadálymentesítés kialakítású, alternatív energiahasznosításra (napelem) és természetalapú megoldások alkalmazására kerül sor.

A projekt eredményeként teljesen megújul a 261 m² nettó alapterületű épület és a hozzá tartozó 1850 m² nagyságú kert. Egy interaktív, 21. századi kiállítóhely és látogatóközpont

jön létre, 110 m² beltéri kiállítótérrel (tablók, vitrinek, audiovizuális eszközök, térképes terepasztal, érintőképernyős felületek, egyedi installációk, interaktív játékok, Maros és Olt legendáját megjelenítő „Maros” kabalafigura, stb.), 1 tanösvénnyel, színvonalas kiszolgáló infrastruktúrával.

4.3 Zöld város program

Környezetvédelmi program megalkotása, ami célja, hogy Makó környezeti állapotának feltárásával a legfontosabb, helyi környezetvédelmi problémákat azonosítsa, és azokat kezelje, így a környezetterhelések csökkentésével segítse a lakók életminőségének javítását. A program alapján cselekvési terv készül, amely meghatározza a város zöldfelület -, hulladékkezelés-, levegőtisztaság-, épített környezet- és tájvédelmi problémáinak kezelését. Ennek két kiemelt elemeként Petőfi park és a Nagyérhez kapcsolódó záportározó beruházás során kerülnek megújításra és kialakításra zöldterületek. A Petőfi parknál zöldfelületek pótlására, megújítására kerülhet sor a meglévő fák vizsgálatával, míg a Záportározónál biodiverz élőhelykialakítására kerül sor tájépítészek bevonásával.

4.4 Turisztikai fejlesztés

Makó belvárosában a Hagymaház szervezésében nagy múltra visszateintő Makó Nyár elnevezésű rendezvénysorozat az elmúlt években nem szabadtéren valósul meg. Szükségessé vált a szabadtéri színpad és lelátó korszerűsítése valamint a Hagymaház mögötti területen cca 620 m² területű parkoló kialakítása. A parkoló funkció mellett a lelátó stabilizációját is szolgálná a fejlesztés. A Maros-partra a meglévő eszközök fejlesztését javasoljuk, mivel a meglévők pótlásra, cserére szorulnak. A Maros-part nemcsak a makóiak kedvel kikapcsolódási helye, hanem a belépési adatok tükrében látható, hogy a városunkba érkező aktív turisztikát kedvelők célpontja is.

4.5 Makó Város Önkormányzatának intézményrendszerét érintő fejlesztések

4.5.1. Egyesített Népjóléti Intézmény

Az Egyesített Népjóléti Intézmény Deák Ferenc utcai telephelyének fejlesztése vált szükségessé. Ennek az épületrésznek a felújítása a gyermek és családvédelmi szolgálatnak

ad majd további helyet a megmaradó központi épülrész mellett. Az Intézmény szakfeladati közt szerepel az iskolaorvosi szolgálat, melynek új helyet adhat a Kálvin utcai rendelőintézet tetőtéri része. Itt kialakításra kerülhet az épületeket összekötő épülrész, melyben mozgássérültek részére lift kialakítására nyílik lehetőség továbbá a tetőérben váró, orvosi szoba, szociális blokkok továbbá az iskolaorvosi védőnők részére iroda helyiségek és irattár. A két szakfeladathoz és a házi segítségnyújtáshoz tartozó eszközpark is megújításra, cserére szorul. Mindezek pótlása és a járműpark felújítása is tervezett.

4.5.2 Makói Óvoda

Kálvin utcai tagintézmény: A fejlesztés eredményeképpen az épületek homlokzati hőszigetelést kaphatnak. A meglévő nyílászárók cseréje megtörténhet háromrétegű korszerű nyílászárókra. A lapos tető esetében víz- és hőszigetelés kiépítése történhet meg. Az épületek belső elektromos és gépészeti rendszereinek átfogó korszerűsítése és az ezt követő kapcsolódó felújítások elvégzése vált már szükségessé. Az Északi szárnyon is kiépítésre kerülhet a távhő ellátás. Tűzjelző rendszer kiépítése mindkét épületben megvalósításra vár. A belső burkolatok, szaniterek cseréje, valamint festési munkálatok kivitelezése fog megtörténi. Az épületben akadálymentes mosdó kerül kialakításra, és a teljes épület akadálymentes lesz. Mindezek mellett eszközbeszerzésre is célszerű forrást lehívnia önkormányzatunknak.

Kassai utcai tagintézmény: A fejlesztés eredményeképpen az épület homlokzati hőszigetelést kaphat, a teljes épületen kicserélésre kerülhet a külső nyílászárók. A Kassai utcai tagintézmény tetőszerkezetének a cseréje szükséges. A teljes épületben tűzjelzőrendszer kerülne kiépítésre. A meglévő tálaló konyha teljes egészében felújításra kerülne. A villamos hálózat részben felújításra szükséges. A épület tetején napelem rendszer kiépítése jelentősen csökkentené az energia költségeket. Az épület teljes egészében akadálymentes kialakítása indokolt, és kialakításra kerülne egy akadálymentes mosdó is. Mindezek mellett az eszközök megújítására is forrást tud lehívni Makó Város Önkormányzata.

4.6. Energetikai beruházások

A Korona Szálló épülete és a Hagymatikum Gyógyfürdő régebbi részének víz- és épületgépészeti berendezésének átalakítása, fejlesztése indokolt, ezzel csökkentve az épületek energiafelhasználását.

4.7. Versenyképes Járások Program

A vidéki Magyarország élhetőségének és népességmegtartásának támogatása, a városok és községek kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítása, valamint a települések közötti térségi együttműködések ösztönzése érdekében Magyarország Kormánya Versenyképes Járások Programot indít. A Versenyképes Járások Program megvalósításának kérdéseiről szóló 1446/2024. (XII. 30.) Korm. határozat értelmében a programot a közigazgatási és területfejlesztési miniszter irányítja, a program forrását a XXV. Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium fejezet, 10. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 8. Területfejlesztési Alap biztosítja.

A program kiemelt célja, hogy a járások szempontjából jelentős, több település helyzetét javító, illetve az adott járás lakosságának minél nagyobb hányadát érintő fejlesztések támogatásával ösztönözze a térségi és települési együttműködések, megteremtse a párbeszédet a járások települései között annak érdekében, hogy közös céljaikat minél hatékonyabban valósítsák meg.

A program végrehajtására a Versenyképes Járások Program végrehajtási rendszeréről szóló 2/2025. (II.28.) KTM rendeletben foglaltak az irányadóak.

A program a 2023. évben az egy főre jutó GDP európai uniós átlag 120 %-át el nem érő hazai régiók járásaiban található települési önkormányzatok és ezen települési önkormányzatoknak a jogi személyiséggel rendelkező társulásai számára kiindulásként az alábbiak szerint biztosít pénzügyi forrást:

- járásonként 500 millió Ft, amennyiben a járás székhelye megyei jogú város
- járásonként 250 millió Ft az összes többi járás esetében.

Ez országosan mindösszesen 49,75 milliárd Ft értékben teszi lehetővé a benyújtásra kerülő fejlesztési igények alapján, az előminősítési eljárást követően támogatási igények befogadását.

Amennyiben az egyes járások tekintetében az azokhoz tartozó és 2025. évben önkormányzati szolidaritási hozzájárulást teljesítő települési önkormányzatok

vonatkozásában a 2025. évi befolyó és a 2024. évben befolyt helyi iparűzési adóbevételek közötti többletnek a 2025. évi és a 2024. évi szolidaritási hozzájárulás különbözetével korrigált összege a közzétett kereteknél nagyobb összegű befizetést eredményez, úgy ezen befizetés mértékének ismeretében a járási keret összegének azzal arányban álló megemelésére kerül sor.

A program keretében fejlesztési igényt a települési önkormányzatok konzorciumi együttműködésben vagy önkormányzati társulásként nyújthatnak be térségi alapinfrastruktúra, térségi közszolgáltatások fejlesztése, térségi gazdaságfejlesztés, valamint településüzemeltetés céljából. A program keretében vissza nem térítendő költségvetési támogatás nyújtható. A támogatás maximális mértéke a fejlesztés elszámolható költségeinek legfeljebb 100%-a. A támogatás járásonkénti maximális összege az adott járás forráskeretével megegyező összeg.

II. ZÁRSZÓ

Makó Város Önkormányzatának egyik legfontosabb célja az elmúlt tíz évben a kiegyensúlyozott működés és a pénzügyi, gazdasági stabilitás elérése és megtartása volt, amely biztonságos alapot teremt a fejlesztési célok megvalósulásához, és az előre nem látható gazdasági és társadalmi kihívások kezeléséhez. Egy élhető, és versenyképes város további fenntartásához ennek a költségvetési politikának a folytatása elengedhetetlen, így az Önkormányzat továbbra is elkötelezett a józan megfontolásokon alapuló, költségek csökkentésére és bevételek növelésére irányuló pénzügyi gazdálkodás mellett. A Dél-Alföld egyik legnagyobb fejlődési potenciállal rendelkező településeként Makó soha nem látott lehetőségek előtt áll, amelyek kihasználásával az Önkormányzat célja, hogy a város tovább növelje meghatározó gazdasági és turisztikai erejét a térségben, bővítse az elérhető, minőségi szolgáltatásokat, és folyamatosan javítsa a lakosság életminőségét Makó népességmegtartó erejének fenntartása érdekében.